D17

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 38(829). 1964. IX. 22 — Londonas, 1964 metų, rugsėjo mėn., 22 d. — XVIII metai

PO SOVIETINIU KEVALU

Ar jis liaudies poetas, ar bolševikų samdinys?

Didelis, pasaulinio garso buvo Knutas Hamsunas, tačiau karo metu pradėjo kalbėti už jo kraštą okupavusius nacius. Dėl to po karo pasipiktinę jo tautiečiai norvegai pradėjo jam siųsti kadaise sau nusipirktąsias jo knygas. Jeigu tu išdavei mus, tai še, pasiimk ir savo knygas. Rašytoją mylėjusios tautos nebepajėgė nuraminti nė žinojimas, kad Hamsunas jau buvo senas, kai pradėjo kalbėti už hitlerininkus. Jeigu kartą šitaip biauriai išdavei, tai nebeįmanoma lengva širdim atleisti.

Norvegai, žinoma, labai kultūringu būdu išreiškė savo panieką rašytojui. Na, o kaip gi lietuvių tauta žiūri į tokius, pavyzdžiui, pardavikus, kaip Liudas Gira?

Sovietinė Lietuvos spauda, kaip matome, labai šiltai mini jo gimimo 80 metų sukaktį. Bet Gira buvo aiškus prachvostas, ir tiems, kurie nesigaili dabar jam šiltų žodžių, tie dalykai labai gerai žinomi. Jis buvo liberalus, kai tikėjosi iš liberalų iščiulpti pinigų. Jis buvo krikščionis demokratas taip pat su intencija ko daugiausia susilaukti sau turto ir šlovės. Jis buvo tautininkas. Jis buvo net fašistas ir dainavo Musolinio garbei. O kai bolševikai jam pasiūlė pakankamai rublių, tai jis su entuziazmu pasuko į juos.

Tokių žmonių, žinoma, yra, bet nelabai daug. Dar rečiau tokių be jokio principo žmonių pasitaiko tarp rašytojų ir apskritai kultūros žmonių. O jeigu pasitaiko, tai, matote, juos ištinka nepavydėtinas Hamsuno likimas.

Niekas tokiais žmonėmis ir nesididžiuoja. Tačiau bolševikai, kaip matome, didžiuojasi Liudu Gira, kuris jiems parašė poemą apie Staliną ir karo metu prieiliavo visokiausio šlamšto. Savo noru Lietuvoje to šlamšto, aišku, niekas ir neskaito. Ką gi ten skaitysi, kad nėra nieko patrauklaus, gražaus, artimo! Tasai Liudas Gira, kuris parašė kadaise „Gale lauko toli", mirė lietuviams ne 1946 metais, bet *jau 1940* metais. Tauta galėjo jam dar šiaip taip atleisti visokius kūrybinius nenormalumus, bet pardavikas ir lieka pardaviku. Parsivežęs su kitais Stalino „saulę", pradėjęs garbinti kruviną režimą, jis galutinai nutraukė ryšį su lietuvių tauta. Kelio atgal jam jau nebebuvo, ir gaila, kad jis dar suspėjo grįžti po karo į Lietuvą ir paguldyti savo kaulus Vilniaus Rasų kapinėse.

Savo knygoje „Lietuvių tautos kelias" Mykolas Biržiška juk apie jį rašė:... „iš viso ir fizinė ir moralinė šlykštybė, literatūrinė blakė, prostitutinė plunksna". O bolševikai, matote, dabar vis gerbia ir garbina jį ir vadina liaudies pamiltuoju poetu. Aišku, jie tikisi, kad bolševizmą giriantieji ir garbinantieji Giros eilėraščiai padės jiems apsukti galvas lietuviams. Taip pat aišku, kad jie teturi tik kelis rašytojus, kurie 1940 m. nuėjo su jais. Tokiems suskaityti užtektų vienos rankos pirštų, jeigu pridedame net ir tikrai negabius eiliuotojus. Tai kaip gi jie galėtų iš to mažo būrelio išmesti visus karjeristinius prachvostus ir paršyvus? Kaip gi jie galėtų atsikratyti net ir Liudo Giros?

Gira labai patogus net ir tuo, kad yra jau miręs ir niekur jau nebegalės persimesti.

Ar tik amerikiečiai turi verkti?

„Švyturio" žurnalas prisiminė tuos laikus, kai ant Hirošimos buvo numesta atominė bomba. Ne tik prisiminė, bet ir toli siekiančias išvadas pasidarė. Ta tema rašančiam G. Aleknai labiausiai nepatinka tie lakūnai, kurie tada skrido, o dabar dėl to nei graudinasi, nei atgailauja.

Ar čia kas nors nenormalaus? Ar kitaip yra Sov. Sąjungos armijose? Gal ten karininkai ir kareiviai susėdę verkė, kai karo metu degė jų subombarduoti kitų kraštų miestai?

Kur tau verks! Jie džiaugėsi, nes priešas buvo naikinamas. Jų propaganda ir tada šnekėjo tik apie žiaurų kerštą ir dabar tebešneka.

Tai kodėl amerikiečiai būtinai turi verkti, jei teko įvykdyti tai, kas vadovybės įsakyta?

Saldainis dirbantiesiems

„Komunisto" redaktoriai savo žurnalo puslapiuose stambiomis juodomis raidėmis pamėtė šiek tiek statistikos, kiek procentų padidės atlyginimai kai kurių sričių tarnautojams ir kokias išlaidų sumas tai sudarys biudžetui.

Bet įsidėmėtina, jog toji propaganda kalba apie ateitį, sako: padidės! Vadinas, dar nepadidėjo tie atlyginimai, bet jau visi būkite tokie geri ir dabar pradėkite dar daugiau ir geriau dirbti.

Tačiau ar tokie priminimai, kad padidės atlyginimai, nėra panašūs į istorijas, kai suaugusieji pažada vaikui saldainį ir reikalauja už jį iš anksto atitarnauti? O kai dėl to saldainio, tai kartais tik pažada, bet duoti tai vis tiek neduoda!

TOGLIATTIS IR KITI

GYVAČIŲ LIZDAS NEAMŽINAI

Tariant „gyvačių lizdo" žodžius, mūsų vaizduotėj kyla šliužų tarpusavio žudynės iš pasalų. Tačiau vieno lizdo gyvatės nesikandžioja iki mirties. Tai tegalima tarp žmonių, kurie vadinasi broliais ir draugais. Politinėj srity gyvačių lizdu gali būti pavadinta komunistų partija. Jos žymiųjų vadų mirtys mums vis labiau atskleidžia, kad tariamieji kovotojai dėl darbininkų gerovės buvo nekaltų žmonių žudikai ir savo partijos draugų gyvatiški naikintojai.

Po Stalino mirties jo bendrapartietis N. Chruščiovas buvo aplinkybių priverstas pasakyti, kad Sovietų Rusijos saulė, visų kompartiečių tėvas ir mokytojas buvo kobra, užmušinėjusi šimtais savo partijos draugus, kurie savo ruožtu tiesiog ir netiesiog žudė kitus žmones ir tautas. Dabar vėl, mirus kompartijos vadams — prancūzų M. Torezui ir italų P. Togliačiui, — Vakarų Europos spauda turi progos prisiminti, kad šitie du „liaudies sūnūs" priklausė tam pačiam Maskvos lizdui, kur vyriausia gyvate buvo Stalinas. Tik iš skelbiamų duomenų atrodo, kad už prancūzų M. Torezą klastingesnis buvo italų Palmiero Togliattis.

Nors iš pasalų žudyti kitus Italijoj Togliattis negalėjo, bet jo dviveidiškumas liko nepaslepiamas. Pvz., Togliattis pritarė Laterano ir Vatikano susitarimams, kuriais Italijos valstybėj negali būti jokių ištuokų (divorsų). Taigi Togliattis nepripažino ištuokų kitiems, bet pats gyveno konkubinate, prilygstančiame dvipatystei. Jis buvo vedęs komunistų partijos tarnau toją Ritą Montagnarą ir su ja susilaukęs psichiškai nesveiko sūnaus. Kadangi žmona turėjo atsidėti sūnaus slaugymui, italų kompartijos vadas sau buvo pasirinkęs jaunesnę „draugę" Hildą Jottį. Ji buvo tariama jo antroji žmona, su juo važinėjusi ir jį nulydėjusi į rusų Krimą, kur Togliattis mirė nuo apopleksijos.

Šis komunistas išpažino tariamai mokslišką dialektinį materializmą, skelbėsi ateistu, tačiau uoliai tikėjo burtais ir prietarais. Apsiginti jis vartojo amuletus, panašius į vyrų lyties organus, o skaitlinę „13" laikė nelaimės ženklu. Kai, pasikvietęs svečių, Togliattis kartą pastebėjo, kad jų yra 13, jis nesisėdo prie stalo, kol neatėjo specialiai iškviestas keturioliktasis.

Labiausiai Togliatčio dviveidiškumas ir gyvatiškumas pasireiškė Maskvoj, kur jis daugelį metų ėjo sekretoriaus pavaduotojo pareigas Kominterne (iki 1944 m.). 1934-39 metais, šalia nekaltų rusų ir nerusų, Stalinas slaptai ir viešai žudė kompartijos pareigūnus, primesdamas jiems įvairius nusikaltimus. Jo įsakymu 1934 m. slaptai buvo nužudytas Kirovas, o parodomuose teismuose pasmerkti nužudyti Lenino bendradarbiai Bucharinas, Zinovjevas, Kamenevas, Tuchačevskis ir kiti. Iš 139 Centrinio Komiteto narių, išrinktų 1937 m. XVII-me kompartijos suvažiavime, buvo iššudyti 98, t.y. 70 procentų. Iš lietuvių komunistų tada buvo likviduoti Putna, Uborevičius, A. Angarietis ir kiti. Rusų komunistams Togliattis gal ir negalėjo padėti, bet jis ir Dimitrovas, kaip Kominterno sekretoriai, buvo atsakingi už žudymą nerusų, priklausiusių Kominternui. Tačiau Togliattis labiau stengėsi atspėti Stalino sadistinius kaprizus, negu ginti neteisingai apkaltintus Vidurio Europos kompartiečius.

Tiesioginėj Togliatčio žinioj buvusi Lenkijos komunistų partija 1938 m. buvo visa likviduota, jos visi vadai, gyvenę Maskvoj, iššudyti Stalino noru, išskyrus Gomulką. Garsusis vengrų komunistų vadas Bella Khunas, kuris pirmasis buvo užgrobęs valdžią Vengrijoje 1919 m. ir ten mėginęs įvesti sovietinį režimą, 1937 m. gegužės mėn. Maskvoj areštuotas ir po dvejų metų žiaurių tardymų Lubiankos ir Botirkų kalėjimuose mirė. Tuo laiku taip pat buvo nužudyti daugiau kaip šimtas Jugoslavijos kompartijos pareigūnų; jų tarpe Sibiro koncentracijos stovykloj mirė pirmoji Tito žmona Pelagija Denisova. Pats Tito išsigelbėjo tuo, kad neseniai buvo išėjęs iš Jugoslavijos ka'ėjimo ir sėdėjo Maskvos viešbuty, su nieku nesimatydamas, išskyrus susitikimus su Stalino patikėtiniu Dimitrovu. Kai Togliattis buvo II-ju sekretorium Kominterne, italų komunistų Maskvoj ir kitur buvo iššudyta apie 200 asmenų.

Pradėjus naikinti Stalino kultą, P. Togliattis ilgai delsė, nenorėdamas prisidėti prie savo „tėvo ir mokytojo" kalčių atskleidimo. Tik 1961 m. Italijos kompartija tesiėmė svarstyti stalinizmo aukų klausimą. Prie to privedė komunistų pareigūnas Robettis, kuris daugelį metų buvo iškalėjęs Sovietų Rusijos kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose ir iš ten sugrįžęs į tėvynę gyvas. Tai buvo pavėluota P. Togliatčio nuolaida komunistų pasipiktinimui dėl Stalino žudynių, už kurias tiesiog ir netiesiog buvo atsakingas ir Togliattis, kuris dar 1947 metais, gyvendamas jau Italijoj, buvo pasirašęs Kominformo dekretą, smerkiantį Jugoslavijos Titą dėl jo pradėtos savarankiškos komunistinės politikos.

Šiandien apie tamsius Togliatčio darbus kalba drąsiau patys komunistai, nes jis nebegyvas. Bet gyvas tebėra visas gyvatynas, su kuriuo nevienas Vakarų politikas ieško bendradarbiavimo, tikėdamiesi komunistų atsivertimo į humanizmą. Ar atsivertimo viltis nėra iliuzija, panaši į tikėjimą, kad gyvatė pames savo gylį laisvu noru? Bet iš tikrųjų gyvatė pasidaro nekenksminga, kai jai kas gylį nulaužia, arba ji tampa negyva.

J. Ž-kas (ELI)

PATYS SAVE — PRIE GĖDOS STULPO!

„Kur medžius kerta, ten skiedros byra", sako liaudies išmintis.

Kitais žodžiais: jei yra didvyrių, turi atsirasti ir niekšų.

Tokios niekšingos skiedros pokario Lietuvoje buvo stribai. Kai mūsų partizanai, kaip senovės Pilėnai, ėjo į miškus geriau žūti, negu priešui vergauti, tai stribai už Judo grašį šliejosi prie rusų.

Ne vienas stribas gavo savo negarbingą atpildą. Apie išlikusius ir patį „Tiesa" labai nenoriai prakalba. Neseniai (Nr. 196) vienas toks buvęs stribas buvo išvilktas dienos šviesom. Tai pandėlietis Vytautas Gailiūnas, dabar pensininkas Rokiškyje. Savo metu jis priklausė Papilio stribams, kuriems vadovavo leit. Sviridovas ir partorgas Solovjovas.

Būtumėm to nesužinoję, jeigu ne uolusis „Tiesos" korespondentas E. Uldukis, kuris su pagražinimais surašė stribo pasakojimus „Su šautuvu ir plūgu". Ten tarp kitko pavaizduojama, kaip Papilio stribai Raščiūnų miške sunaikino 5 Lietuvos laisvės kovotojus, kurių slėptuvę išdavė paauglys Antanas Rimkus.

Visais laikais ir visose tautose išdavikai buvo ir liks nekenčiami. Gerai, kad jie patys savo vardus pasisako — vieta prie gėdos stulpo rezervuota!

G. Sniečka (ELI)

MIRĖ JONAS BUDRYS

Rugsėjo 1 d. New Yorke mirė i gametis Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Jonas Budrys. Jo asmeny lietuvių tauta neteko žymaus diplomato, narsaus kario, kuris savo vardą įamžino Lietuvos istorijoje, 1923 metais atvaduojant Klaipėdos kraštą, gabaus žurnalisto.

Jonas Budrys gimė 1889 m. gegužės 10 d. Kaune, kur 1907 m. baigė gimnaziją. Iki pirmojo Didžiojo karo dirbo įvairiose valdžios įstaigose Lietuvoje ir Latvijoje. Karo metu tarnavo rusų kariuomenėje. Po karo kurį laiką studijavo Vladivostoko rytų kalbų institute. 1921 m. grįžo Lietuvon ir netrukus įstojo kariuomenėn. Tais pačiais metais buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės kontražvalgybos viršininku.

1923 m. J. Budrys aktingai įsijungia į Klaipėdos krašto vadavimo darbą. Jis tampa vienu svarbiausių Klaipėdos sukilimo organizatorių ir vyriausiu sukilėlių vadu. Atgavus Klaipėdos kraštą, J. Budrys skiriamas aukštuoju Lietuvos įgaliotiniu jame. 1924.X — 1925.XI jis Klaipėdos krašto gubernatorius, 1927-1928 m. vidaus reikalų ministro patarėjas, o nuo 1928 iki 1933 metų Lietuvos konsulas Karaliaučiuje. Nuo 1933 m. buvo pirmuoju Lietuvos generaliniu konsulu Rytprūsiams, nuo 1936 m. Lietuvos generaliniu konsulu New Yorke. Šias pareigas J. Budrys ėjo iki mirties.

Velionis reiškėsi ir lietuviškoje spaudoje; be eilės straipsnių, joje paskelbė savo atsiminimus iš Klaipėdos sukilimo laikų. Be to, išspausdino angliškai nedidelį veikalą apie nepriklausomos Lietuvos ekonomiką.

Rugsėjo 3 d. New Yorke su velioniu atsisveikino lietuviškoji visuomenė. Prie J. Budrio karsto pagrindinę kalbą pasakė Lietuvos atstovas Vašingtone J. Kajeckas.

Europos ir Amerikos spaudos nuotrupos

Puolamoji Kinijos pozicija

Sov. Sąjunga praeito karo metu dar padidino savo imperiją. Ji buvo pasiryžusi tvarkyti ir didžiulę Kiniją. Tačiau Kinijos komunistų vadai yra tokie pat nacionalistai, kaip ir rusai. Jie taip pat nori gerai gyventi ir praturtinti savo kraštą. Jiems irgi reikia žemių, o tos žemės aštrina ginčą su Sov. Sąjunga. Dėl Kinijos keliamųjų sovietams teritorinių reikalavimų Vatikano „Osservatore della Domenica" rašo:

„Sovietų-kiniečių ginčas vyksta dėl politinių ir teritorinių dalykų, dėl to jis įsigyja vis konkretesnes formas. Suprantama, kad gyventojų problema Kinijai yra rimtas ir skubus reikalas, kurio negalima išspręsti pietryčių Azijoje, nes ten taip pat gyventojų perteklius. Pekingo spaudimas Indokinijoje ir Indijoje yra politinių sumetimų išdava. Tačiau Sibiras gi tūštauja. O Mao ir jo pasekėjai, kaip geri marksistai, nežino kitokio principo, tiktai naudą. Turint tai galvoje, įdomus ir neraminantis yra Kinijos artėjimas su Japonija, kuri yra gal vienintelis kaimynas, galįs šiandien teikti Pekingui ūkinę ir politinę pagalbą".

Kinijos politinius ėjimus prieš Sov. Sgą rodo ir jos pasisakymas, kad pastaroji yra pasiryžusi Rytų Vokietiją parduoti V. Vokietijai. O olandų „Het Parool" dėl to rašo:

„Kiniečiai suinteresuoti daryti viską, kad tik pašlytų santykiai tarp Sov. Sąjungos ir jos satelitų dar prieš įvykstant galutiniam komunistinio fronto susiskaldymui. Nematyti juk jokių įrodymų, kad būtų keičiama politika Vokietijos klausimu, kaip kiniečiai įtaria. Pats Ulbrichtas praeitą savaitę dar pakartojo, kad birželio mėn. Rytų Vokietijos ir Sov. Sąjungos pasirašytoji draugiškumo sutartis yra pagrindas sovietinės politikos Vokietijai. To dėl į kiniečių įtarinėjimus reikia žiūrėti tik kaip į manevrą pačių komunistų kovoje dėl galios, bet ne kaip į tikrą rūpestį, kad Maskva iš tiesų turinti biaurių sumanymų dėl sovietinės zonos, kaip sako Pekingas".

VIENO FRONTO REIKALINGUMAS

Laisvoji Europa nėra kaip reikiant vieninga. O dėl reikalo būti vieningai prancūzų „Le Figaro" rašo:

„Šiandieniniame pasaulyje vykstanti drama reikalauja, kad Vakarų valstybės labiau negu bet kada stengtųsi palaidoti savo ginčus ir neklaidžiodamos sudarytų vieną frontą. Kai matome, kaip skyla sovietinis blokas, kaip Pekingo Kinija senojo žemyno tautoms skelbia savo priešišku mą ir rodo savo plėšikiškus apetitus, kaip Indonezija yra pasiryžusi pulti Malajaziją, kaip arabai organizuojasi pasmaugti Izraelį, kaip Kipras gali išvirsti į karo lauką su dar nepramatomomis pasėkomis, kaip per vidurinę Afriką žygiuoja barbarizmas, kad J. Tautos yra bejėgės ir bepinigės, — būtų tikras aklumas Europai dar skaldytis".

AR BŪTINAI REIKIA REMTI SOVIETUS?

Dėl britų nusistatymo teikti Sov. Sąjungai ilgalaikius kreditus amerikiečių „The New York Times" rašo:

„Jeigu tik Sov. Sąjunga panorės, kai dėl ilgalaikių kreditų susidarys didelės skolų sumos, tai tas klausimas galės vėl sudaryti įtampą sovietų ir vakariečių santykiuose. Tokios lengvatos, kokias jiems teikia britai, yra greičiau parama ūkiniam atkutimui, o ne prekiavimas. O yra juk daug ūkiškai atsilikusių kraštų, kuriems tokia parama žymiai reikalingesnė, negu Sov. Sąjungai. Klausimas yra rimtas, ir Vakarų Europos kraštų, Japonijos ir JAV vyriausybėms dėl to jau dabar reikėtų susitarti, kad tarp draugų nekiltų pykčiai dėl prekybos su sovietais".

Septynios DIENOS

CHRUŠČIOVO GINKLAS

Kalbėdamasis su jį aplankiusiais japonais, Chruščiovas pareiškė, kad sovietai turi pasigaminę tokį baisų ginklą, kuriuo galima sunaikinti visą žmoniją. Jis neseniai tą ginklą matęs slaptoje sovietų karinėje laboratorijoje.

Vakaruose spėliojama, kas tai būtų per ginklas. Jei toks ginklas iš viso yra, jis galėtų būti neutrono bomba, kuri numesta ne sprogtų, bet leistų neutronų srovę arba atomines „kulkas". Tokią bombą numetus ant kurio nors didžiojo miesto, būtų išnuodyti visi gyventojai, tačiau pastatai išliktų sveiki. Jau eilė metų, kaip tokią bombą stengiasi pagaminti Vakarų mokslininkai.

Kita galimybė galėtų būti ta, kad sovietai patobulino savo 1961 m. pagamintąją 100 milijonų tonų TNT bombą (o ant Hirošimos numestoji buvo tik 20.000 tonų TNT). Tokia 17 mylių spinduliu viską išdegintų, už 100 mylių nudegintų žmonėms odą. Sprogimo metu 7 mylių spinduliu viskas būtų ugnies stulpas. Nuo sprogimo vietos už 620 mylių žūtų žmonės (jei Kopenhagoje sprogtų, Londone už 609 mylių žūtų žmonės).

Galėtų būti ir vadinamosios nervų dujos, kurias sovietai stengėsi pasigaminti. Galėtų būti ir erdvės bomba, kuri radijo signalais iš Maskvos galėtų būti nuleidžiama ties norimuoju sunaikinti miestu.

Ta proga Chruščiovas pareiškė, kad jeigu kiniečiai norės gauti tas 580.000 kvadratines mylias sovietų teritorijos, į kurias reiškia pretenzijų, tai kils karas.

RINKIMAI BRITANIJOJE

Didž. Britanijoje parlamento rinkimai įvyks spalio 15 d.

Priešrinkiminė kova jau vyksta.

AMERIKIEČIŲ GYNYBINĖS PRIEMONĖS

Prez. Johnsonas pareiškė, kad Amerika turi ginklą, kuris pajėgs sunaikinti dirbtiniuose žemės palydovuose gabenamuosius atominius ginklus.

PENKI NAUJI VYSKUPAI

Vatikanas pasirašė susitarimą su komunistine Vengrijos vyriausybe.

Pagal tą susitarimą popiežius paskyrė Vengrijai 5 naujus vyskupus.

Paskyrimui pritaręs kard. Mindszentys, kuris nuo 1956 m. revoliucijos gyvena J. A. V-bių ambasadoje.

PASTANGOS IŠSTUMTI ERHARDĄ

Dalis valdančiosios krikščionių demokratų partijos vadų laikosi nuomonės, kad Vak. Vokietijos kanclerį Dr. Erhardą reikia pakeisti griežtesnės adenaueriškos politikos žmogum.

SVARBIAUSIAS RŪPESTIS

Britanijos vyriausybės sluoksniai jau susirūpinę tuo, kad eksportas žymiai mažesnis už importą ir kad gamyba nekyla.

Po rinkimų vyriausybės pirmasis uždavinys bus imtis rimtų priemonių padėčiai pakeisti.

PROGA IŠKELTI LIETUVOS BYLAI

Lietuviai britų piliečiai artėjančiuose šio krašto rinkimuose turi progos kandidatams į Parlamentą priminti apie Lietuvos bylą.

Britų Lietuvių Taryba kviečia lietuvius, turinčius teisę balsuoti, jungtis prie jos organizuojamos rinkiminės akcijos, parašant laiškus savo apylinkės kandidatams. Laiškų tekstai paruošti ir, kiekvienam parašiusiam BLT, pasiunčiami nurodytu adresu.

Laiškų turinyje iškelti būdingesni Lietuvos padėties faktai. Kandidatai prašomi remti Lietuvos bylą.

Balsuotojai, pasinaudodami teksto pavyzdžiu, prašomi jį perrašyti ir, pridėjus savo adresą ir parašą, pasiųsti savo apylinkės visiems Parlamento kandidatams.

Su gautais kandidatų atsakymais verta supažindinti savo draugus ir pažįstamus.

Britų Lietuvių Taryba kviečia visus turinčius teisę balsuoti nepraleisti šios ypatingos progos ir balsavimo teisę panaudoti Lietuvos bylos reikalui.

Rašyti:

The Secretary,
British Lithuanian Council,
55, Ringmer Avenue,
London, S.W.6.

Dienos ir vakarai

MEČYS MUSTEIKIS

ŽEMĖ NUO NEŽINOMOJO KAREIVIO KAPO VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Ir šaliutinė programa XI-je Europos Lietuvių Studijų Savaitėje buvo vertinga ir įdomi. Beveik kasdien, ypač vakarais ar popietėmis, buvo ruošiama kas nors prasmingo bei gražaus šalia pagrindinės paskaitų temos.

Pamaldos

Kasdien rytais vyko pamaldos katalikams ir evangelikams. Pastariesiems jas pravesdavo Vasario 16 Gimn. mokyt. Fricas Skėrys, o katalikams — kun. Viktoras Kaleckis. Kun. Kaleckis pamokslams pagrindine tema pasirinko Kristaus kalno pamokslo 8 palaiminimus ir kasdien po vieną jų gvildendavo.

Simpoziumas

20 metų tremties ir partizaninių kovų pradžios sukakčiai paminėti vieną vakarą (rugp. 12 d.) buvo suruoštas simpoziumas. Tai naujovė Europos Studijų Savaitėse — simpoziumo forma įvesti į diskusijas plačią auditoriją. Moderatorius dr. K. J. Čeginskas, kurs vadovavo visai simpoziumo programai, pateikė 3 klausimus: 1. Koks buvo mūsų tremties tikslas; 2. Kiek savo tremtimi tą tikslą pateisinome ir 3. Kas lieka veikti ateityje. Diskusijoms išjudinti buvo pakviesti keturių Europos kraštų atstovai: mokyt. Baublys — Anglija, J. Lingis — Švedija, kun. dr. J. Petrošius — Prancūzija ir St. Lozoraitis — Italija. Palengva į diskusijas įsitraukė daug dalyvių. Diskusijų pabaigoje dr. Čeginskas padarė tokias išvadas.

1. Tremtis turėjo savo tikslą ir prasmę. Traukimasis iš Lietuvos buvo kaip protestas prieš smurtą, noras priešintis, nepasiduoti sunaikinimui. Tai buvo drauge intelekto bei rezistencijos perkėlimas svetur, kad iš ten būtų galima veikti prieš okupantą toliau. Dabar mes esame priešo puolami ne kad bėgome, bet kad negrįžtame. Kaip anksčiau buvo bėgimas, taip dabar negrįžimas reiškia protestą prieš tautos pavergimą.

2 Neviskas padaryta, kas reikėjo tremtyje padaryti. Bet vis tiek padaryta daug, ir tuo reikia būti mums patenkintiems.

3. Žvelgiant į ateitį, pavojinga pasilikti senose pozicijose. Reikia veikti, prisitaikant prie naujų aplinkybių, naujos priešo taktikos. Reikia ir patiems pereiti į priešpuolį. Visą veiklą, tiek kultūrinę, tiek politinę, reikia koordinuoti ir tvarkyti palaningai. Drauge megzti ir išlaikyti tamprius ryšius su kitais pavergtaisiais.

Kristijonas Donelaitis — idealistas

Kristijono Donelaičio 250 m. gimimo sukaktis paminėta specialia paskaita. Ją skaitė prof. J. Grinius. Vieną reikšmingą naujenybę iškėlė prelegentas. Iki šiol Kristijonas Donelaitis buvo laikomas realistu. Prof. Grinius daugeliu citatų patvirtino, kad Donelaitis pirmoj eilėj buvo idealistas. Jis vartojo grubų žodį, kad per tai idėja giliau įsmigtų į protą ir širdį skaitytojui.

Perteikti Donelaičio kūrybos grožiui Vokietijoje išgarsėjusi Kielio Dramos Teatro artistė Aldona Eretaitė-Lange paskaitė pluoštą jo kūrybos. Skaityti sunki Donelaičio poezija A. Eretaitės lūpomis skambėjo lengvai ir buvo dalyvių su pasigėrėjimu išklausyta. Gausūs plojimai patvirtino tai.

Trumpai buvo paminėtos dar šios sukaktys: 100 metų spaudos uždraudimo; 60 m. spaudos atgavimo; 25 m. nuo rašyt. O. Milašiaus mirties ir 20 metų nuo rašyt. J. Baltrušaičio mirties.

Diena Tėvynei

Jau nuo pat Studijų Savaičių pradžios viena diena skiriama tėvynei prisiminti su specialia programa. Taip buvo ir šiemet. Tam buvo skirtas, kaip visad, penktadienis. Pamaldos už visus žuvusius dėl Lietuvos laisvės vyko ryte. Katalikų bažnyčioje buvo ta intencija atnašautos šv. Mišios, o evangelikai turėjo savo specialias pamaldas.

Popietyje buvo suruošta Tėvynės valandėlė, taip pat bažnyčioje. Šiuo kartu buvo meldžiamasi už Lietuvą einant Kryžiaus Kelius. Tam tikslui maldos buvo naudojamos iš Sibiro lietuvaičių maldaknygės. Pabaigoje buvo pagarbintas Šv. Sakramentas. Evangelikai taip pat turėjo savo atskiras pamaldas.

Pakartojo jaudinančią praeities tradiciją

Jau rugp. 9 d., pirmąją Stud. Savaitės dieną, įvyko naujovė — vėliavos pakėlimas. To iki šiol nebūdavo. Savaitę ruošiant svetimoj aplinkoj, vargiai tokios ceremonijos būtų įmanomos. Bet Vasario 16 Gimnazijoje yra sava aplinka. Čia toks vėliavos pakėlimas nuotatos vyksta. Prie šios gimnazijos tradicijos mielai prisitaikė ir Stud. Savaitės organizatoriai su visais dalyviais. Vėliavos pakėlimas įvyko 9 val. ryte, visiems dalyviams pusračiu apsupus aikštelę prie stiebo, begiedant Tautos himną. Iškėlė stud. Br. Čepulevičius, asistuojant skautams.

Toliau kasdien vėliava buvo pakeliama be ypatingų iškilmių. Tik Dienos Tėvynei vakare įvyko vėliavos nuleidimas, bet su nepaprasta iškilme. Tą vakarą buvo atliktos tokios pačios apeigos, kokios vykdavo nepriklausomos Lietuvos laikais Kaune, Karo Muziejaus sodelyje. Tai padaryti įgalino patefono plokštelė, kurioj tokios apeigos yra užfiksuotos. Tik čia nepriklausomybės kovų karo invalidų gretas pavaizdavo jaunimas, apsirengęs tautiniais rūbais. Vakaro tyloje pasigirdo trimitas, ir, Karo Muziejaus Invalidų orkestro garsams aidint, pasirodė nešamas vainikas. Lydimas tautiniais rūbais pasipuošusio jaunimo gretų ir garbės atstovų. Šaunaus jaunimo žiedas sustojo pusračiu aplink vėliavą, o ties aukuru — mažieji. Sugiedojus Tautos himną, įspūdingą žodį tarė dr. K.J. Čeginskas, perteikdamas Vasario 16 Gimnazijai netikėtą ir brangią dovaną — žiupsnį žemės nuo Nežinomojo Kareivio kapo iš Lietuvos Karo Muziejaus sodelio. Šis simboliškas Tėvynės ir lietuviškosios tremties sodybos žemės sujungimas paliko nepaprastai gilų įspūdį: žemė nuo Nežinomojo Kareivio kapo buvo paberta aikštelėje šalia vėliavos ir aukuro. Po to du garbės atstovai — nepriklausomybės kovų savanoris ir 1941 m. partizano našlė — padėjo prie aukuro žuvusiems už Lietuvos laisvę ir, sugiedojus giesmę „Marija, Marija", buvo nuleista vėliava.

Tai buvo nuostabios iškilmės, visus Stud. Savaitės dalyvius nukėlusios į nepriklausomos Lietuvos laikus. Jos padarė nepaprastą įspūdį vyresniesiems ir, be abejo, nemažiau jaunimui.

Partizanų dainų vakaras

Vėliavos nuleidimo iškilmių nuotaika dar giliai tebeveikė visus, kai prasidėjo tolimesnė programa jau salėje. Jos metu buvo pagerbti trys garbingi šio vakaro dalyviai: Maž. Lietuvos Tarybos pirmininkas Simonaitis, nepriklausomybės kovų savanoris Kundrotas ir majoras Gudelis. Po to buvo visų dalyvių bendrai dainuojamos partizanų dainos. Neseniai atvykusios iš Lietuvos studentės sesutės D.I. Gotšalkaitės dvi dainas padainavo duetu. Moksleiviai Pauliukevičiutė bei Gegeckas ir mažiukai K. Ivinskis, Marytė Čeginskaitė, Jūratė Barasaitė ir Rita Pauliukevičiutė padeklamavo. Pianinu paskambino stud. Parulis iš Anglijos. Stud. Lingė paskaitė major. Gudelio prisiminimų iš nepriklausomybės kovų.

Ypač mielą įspūdį visai Tėvynės Dienai suteikė tą dieną tautiniais rūbais pasipuošusios moterys ir jaunimas.

Aukšto lygio koncertas

Paskutinį vakarą, rugp. 15 d., šeštadienį, buvo suruoštas fortepijono koncertas. Jo programą išpildė pianistas Antanas Smetona, fortepionu atlikdamas šiuos kūrinius: I. Trys sonatos — Domenico Scarlotti; II. Sonata Es-dur, Opus 81a — „Das Lebewohl" — Beethoveno; III. Ballade, F-moll, Opus 52, Ballade g-moll, Opus 23 — Chopin; IV. Didžioji sonata, c-moll Schuberto: I Allegro, 2 Adagio, 3 Menuetto: Allegro ir 4 Allegro. Dalyviai, kurių buvo pilnutėlė salė, koncertą sekė su susižavėjimu ir palydėjo karštais plojimais.

Parodos

Savaitės metu Vasario 16 Gimnazijos mokt. **dail. A. Krivickas** suruošė tris parodėles. Jose buvo pavaizduota: Vilniaus grožis, lietuvių liaudies menas ir puikioji Lietuvos gamta.

Organizacijų posėdžiai

Dar prieš Stud. Savaitę, rugp. 7-8 dienomis Europos Lietuvių Fronto Bičiuliai turėjo savo konferenciją. Rugp. 10 d. savo posėdį — pasitarimą turėjo Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos nariai, kurių savaitės metu buvo keliolika. Kitomis dienomis savo metinius susirinkimus turėjo Vokietijos Ateitininkų Sendraugių ir Studentų Sąjungos.

Linksmoji dalis

Stud. Savaitės išvakarėse, rugp. 8 d., buvo suruoštas susipažinimo vakaras. Rugp. 9 d. įvyko linksmavakaris su specialia programa, kurią atliko jaunimas. Rugp. 13 d. vakare gimnazijos sode buvo uždegtas skautų laužas, prie kurio vyko linksma improvizuota programa, o vėliau šokiai. Gražus pobūvis su šokiais įvyko ir paskutinį vakarą.

Savaitės uždarymas

Oficialus XI-sios Europos Lietuvių Studijų Savaitės uždarymas įvyko rugpiūčio 16 d. sekmadienį. Uždarymo akto metu kalbėjo moderatorius dr. K.J. Čeginskas bei organizacijų — savaitės rengėjų atstovai. Ta pačia proga Savaitės dalyviai pasisakė, kas jiems šioje Savaitėje patiko ar nepatiko ir išreiškė pageidavimus dėl sekančios — XII-sios Stud. Savaitės. Uždarymo žodį pasakė Europos LFB Valdybos pirmininkas prof. Z. Ivinskis Studijų Savaičių rengėjų-iniciatorių vardu. Uždaryta Tautos himnu.

Šią Stud. Savaitę sveikino daug žymių žmonių bei organizacijų, jų tarpe VLIKo vardu dr. P. Karvelis, PLB Kultūros Tarybos pirm. prof. Puzinas, Kat. Akcijos pirm. prof. A. Liuima, SJ, prof. J. Brazaitis su V. Vaitiekūnu ir kiti. Savo puslapiuose Savaitę paminėjo ir Vatikano dienraštis L'Osservatore Romano.

(ELI)

VESTUVIŲ RŪBAS

Kristus vienam savo palyginime kalba apie tai, kaip karalius sukvietė į savo sūnaus vestuves iš kelių ir kryžkelių visus, atsitiktinai einančius pro šalį, kad puotos salė būtų pilna. Atėjęs svečių pasveikinti, karalius pamatė vieną, kurs neturėjo apsivilkęs „vestuvių drabužio" ir nežinojo, kaip pasiteisinti. Ir karalius liepė jį išmesti laukan į tamsybes (Mt. 22,9-13).

Atsimenu iš vaikystės laikų, man buvo gaila to žmogaus: nejaugi jis kaltas, kad buvo neturtingas ir negalėjo nusipirkti geresnio rūbo, o gal pakely neatsargiai buvo rūbą perplėšęs...

Bet, giliau pagalvojus, reikia sutikti, kad kuo nors jis buvo nusikaltęs. Juk ir kiti svečiai, nelauktai iš kryžkelių surinkti, tikriausiai neturėjo prabangių rūbų, kelionėj gal buvo apdulkėję; bet, prieš įeidami į karaliaus rūmus, jie apsivalė, nusiplovė. Šis gi, tikriausia, įėjo, pabrėždamas savo apsileidimą, nė kiek neapsiprausęs, su tikslu paniekinti karalių ir pasijuokti iš jo. Kiti stengėsi, kiek galėdami, kad prideramai atrodytų vestuvėse, jis gi stengėsi, kad pasirodytų apsileidęs. (Kai kurie egzegetai aiškina, kad karaliaus tarnai įeinantiems davė ypatingą vestuvių rūbą, o šis atsisakė priimti). — Ne neturtas yra kaltė, bet apsileidimas, ir dar daugiau norėtas, pabrėžtas apsileidimas kaip tik čia, karaliaus rūmuose, vestuvių dieną.

Dievo karalystė (nes apie ją kalba Kristaus palyginimas) yra tokia šventa vieta, kad į ją patekti reikia bent šiokio tokio pasirengimo. Į ją kviečiami ir šaukiami visi, bekeliaujantieji gyvenimo keliu, durys visiems atdaros, bet vis dėlto reikia bent šiek tiek geros valios ir pastangų apsivalyti. Šv. Paulius kviečia krikščionis: „nusivilkti, žiūrint savo anksčiau buvusio elgesio, senąjį žmogų, ...apsivilkti nauju žmogumi, kurs sutvertas pagal Dievą teisybėje ir tiesos šventume" (Efez. 4,22-24).

Kita vestuvių puotos dvasinė prasmė — tai Šv. Komunijos priėmimas. Ir čia kviečiami visi, net ir paprasti, šventumu nepasižymėję, žmonės, kasdieninių gyvenimo rūpesčių varginami. Bet pasirengimo reikia, ir pastangų apsivalyti reikia. Ir kaltas tas, kurs prie Dievo stalo ateina apsileidęs, nes tuo parodo paniekinimą Kristui. Ir Šv Paulius perspėja: „Taigi, jei kas nors valgo tą duoną ir geria Viešpaties taurę nevertai, tas bus kaltas Viešpaties kūnu ir krauju... Kas valgo ir geria nevertai, tas valgo ir geria sau teismą" (1 Kor. 11,27-29).

Kalbant čia apie „vestuvių rūbą", gali kilti ir toks klausimas: o kaip gi apsirengti einant į bažnyčią? Paprastai žmonės patys jaučia: apsirengimas turi išreikšti pagarbą, priderančią maldos namams. Ne rūbų puošnumas ar turtingumas svarbu, o pagarba. Į bažnyčią einam ne pasirodyti, o melstis; taigi rūbai neturėtų traukti į save žmonių akių nei savo puošnumu, nei savo pabrėžtu apsileidimu. Vestuviniai rūbai tinka vestuvėse, bažnyčioje gi — švientadienio rūbas.

Kunigas Vincas

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

AYLESFORD, Kent — rugsėjo 27 d., 11 val., Londono lietuvių maldingos kelionės proga.

ROCHDALE — rugsėjo 27 d., 11. 30 val.

KETTERINGAS — spalio 4 d., 12 val. Po to a.a. P. Vituvio paminklo šventinimas.

J. KUZMICKIS

KRISTIJONO DONELAIČIO — METAI —

Parašęs „Metus", K. Donelaitis jų nespausdino. Po jo mirties našlė žmona rankraščius atidavė vyro draugui Jordanui, Valterkiemio klebonui. Kai L. Rėza pradėjo rinkti lietuvių liaudies dainas, prašė ir Jordaną ką nors atsiųsti. Jordanas, jo prašomas, nusiuntė dvi K. Donelaičio giesmes. Kai 1818 m. buvo sumanyta išspausdinti „Metus", originale beliko jų dvi dalys — „Pavasario linksmybės" ir „Vasaros darbai".

Tačiau K. Donelaičio „Metus" buvo nusirašęs kitas jo draugas — J. F. Hohfeldas, Išdagių klebonas. Iš jo buvo gautos visos keturios „Metų" dalys, „Pričkaus pasaka apie lietuvišką svodbą" ir šešios pasakėčios. J. F. Hohfeldo rankraštyje „Metų" dalys ėjo šia tvarka: „Rudenio gėrybės", „Žiemos rūpesčiai", „Pavasario linksmybės" ir „Vasaros darbai".

Ligi šiol visos tos dalys neturėjo bendros antraštės. Pirmas „Metų" vardu jas pavadino L. Rėza 1818 m.: „Das Jahr in vier Gesaengen, ein laendliches Epos aus dem Littauischen des Christian Donaleitis, gennant Donalitius, in gleichem Versmass ins Deutsche uebertragen von Dr. L. J. Rheza, Prof. S. Theol. Koenigsberg". Praleidęs apie 460 eilučių, sušvelninęs kai kuriuos išsireiškimus, L. Rėza pažymėjo: „Tepriima tėvynėje žinovai su palankumu, Lietuvos draugai su linkėjimais, o mokytas pasaulis su teisingu vertinimu pirmą lietuvių tuometinės kūrybos mėginimą".

1865 m. Petrapilio Mokslo Akademija išleido filologo Augusto Schleicherio redaguotą „Metų" naują laidą („Christian Donelaitis Littauische Dichtungen").

1869 m. Karaliaučiuje išleista trečioji „Metų" laida, redaguota G.H.F. Nesselmanno („Christian Donalitius Litauische Dichtungen"). Nesselmannas prikišo L. Rėzai, kad šis sužalojęs K. Donelaičio kūrinį, pavadinęs jį „Metais", pradėjęs „Pavasario linksmybėmis", iškraipęs kai kurių veikėjų vardus, praleidęs krūvą eilučių: „Sunkiai įtikima, kaip savavališkai Rėza pasielgė su autoriaus tekstu. Jo gausingi iškraipymai prasideda nuo poeto pavardės; dėl savotiško susižavėjimo lietuviškumu jis duoda poetui lietuviškai skambančią pavardės formą Donelaitis, nors tasai savo pavardės niekados nėra kitaip rašęs, kaip tik Donalitius..."

1891 m. Tilžėje M. Jankus išleido naują „Metų" laidą — „Kristijonas Donelaitis, Pavasario linksmybės".

1897 m. Shenandoah (Amerikoje) A. Burba ir A. Miliukas išleido dar vieną laidą — „Kristijono Donelaičio Rasztai".

1909 m. Vilniuje J. Šlapelio rūpesčiu išleistas pilnas K. Donelaičio raštų rinkinys — „Kristijono Donelaičio Raštai".

Pasinaudodamas J. Šlapelio duotu tekstu (sudarytu iš trijų paskutinių leidinių), 1928 m. Kaune M. Biržiška parengė naują „Metų" laidą, pritaikytą mokykloms (su istorine apžvalga ir komentarais) — „Duonelaičio raštai".

Norėdamas duoti pilną ir nesugadintą „Metų" kūrinį, J. Ambrazevičius parengė naują laidą, kurią 1940 m. išleido Švietimo Ministerijos Knygų leidimo komisija. Šitas leidimas, aprūpintas „Metų" istorine apžvalga, žodynu ir gražiomis dail. V. K. Jonyno iliustracijomis, sulaukė, rodos, dviejų laidų. Jame „Metų" tekstas yra pilnas, tik kai kurie vulgarūs išsireiškimai pakeisti švelnesniais. Be to, atskiros „Metų" dalys suskirstytos smulkesnėmis temomis.

„METŲ" TURINYS

I. Pavasario linksmybės

Pirmoji „Metų" dalis parašyta neparastai gyvai. Visur jausti dinamika, aktyvumas, kuriuos dar labiau išryškina poeto plačiai panaudota personifikacija: saulelė atkopdama **budina** svietą ir **juokiasi** iš savo išdaigų; drungni orai gaivindami **glosto** laukus ir **šaukia** iš numirusių žoleles; pabudę krūmai ir šilai **keliasi**, o kalnai ir klonys **pameta** skrandą...

K. Donelaitis „Metų" pirmojoje dalyje gyvosios ir negyvosios gamtos atbudimą vaizduoja planingai: pirmiausia jis piešia gamtos budimą, paskum sugrįžusių paukščių alasą ir pagaliau žmonių apmąstymus.

a) Gamtos budimas

Saulutei stipriau pakaitinus, pirmiausiai keliasi negyvoji gamta: upės, laukai, žolės, krūmai, šilai, kalnai ir kloniai. Vėliau pradeda busti gyvybė — žiurkės ir šeškai, varnos ir šarkos, pelės, kurmiai, musės, vabalai, uodai, blusos, bitės, vorai, meškos ir vilkai. Jie visi susirinko „ne verkt, bet linksmintis":

Viens storai, o kits laibai dainuoti mokėdamas,
ir linksmai lakstydams ik debesų kopinėjo:
o kits, ant šakų kopinėdams, garbino Dievą.

b) Paukščių alasas

Kiek plačiau K. Donelaitis vaizduoja paukščius.

Pirmiausia jis apdainuoja gandrų porą, betaisančią apirusius namus. Toliau prabėgomis sumini ir kitus paukščius — gegužes, strazdus, kregždes, gerves ir žvirblius.

Jau žymiai daugiau dėmesio poetas atkreipia į lakštingalą, statydamas ją kukliumo pavyzdžiu ir priešpastatydamas dabitai „žioplėiui" Diksui. Ta proga K. Donelaitis pamoko žmones:

tu, niekings žmogau! mokinkis čia pasikakint,
kad tau kartais tropijas skūpai prisivalgyt.
Į paukščius žiūrėk! viens prastą kirminą kramto,
o kitsai, stokodams grūdo, gnyba žolelę.

Tuo metu susirenka visi paukščiai ir, ereliо vadovaujami, peržvelgia žiemos laikotarpį. Paukščius labai nustebina „prisiėdęs ir visokių rinčvynių svetimų prisikošęs" ponas, kuris voliojasi asloje ir biauriai keikiasi. Išsigandę paukščiai išsiskirsto.

c) Žmonių apmąstymai

Lauro filosofija apie išponėjimą. Lauras užginčija žioplių vapaliojimą, kad ponai moka dorai pasilinksminti, ir duoda Milkaus, Kasparo tarno, pavyzdį. Jis, dar neseniai tarnavęs pas Bleberį, dabar būrus „per kiaulių jovalą laiko" ir verčia prieš jį nusiimt kepurę. Lauras jį piktai perspėja:

Tič tiktai, ponat, mažu vėl teks žingine žengti,
ir, kad Dievs koravos, dar verkdams ubagais eisi.

Pričkaus mintys apie žmonių dalią. Pradžioje Pričkus primena vaikų žaidimus ir „durnus štukus". Žaisdami nei ponų, nei būrų vaikai nesiskiria: jie visi vienodi nuo pat lopšio (plg. Grytą, plaunančią ponaičio „pridergtas buksvas"). Kaip paukščiams, taip ir žmonėms be vargo neįmanu gyventi.

Kai būrų vaikai paauga, pradeda dirbti ir vargti, kol užaugę ir patys susilaukia vaikų. Visa tai Pričkus išveda iš pirmųjų tėvų nuodėmės. Tačiau likimo jis nekeikia ir ragina dirbti:

Nugi dabar, į dievišką žiūrėdami ranką,
judinkimės pamaži nuolatai nusitvert savo darbus
ir nepabūkim, kad išgirsim darganas ūžiant,
ar kad orai mus daugsyk visoki nugandins!

Slunkiaus pasiteisinimas. Tinginys Slunkius nepatenkintas, kad baigiasi žiema ir reikia nuo pečiaus nulipti. Jo filosofija labai primityvi; ją jis nuo savo tėvo girdėjo:

„Vaikai! šukštu jums naujus niekus pramanyti.
Taip gyvenkit, kaip mes, tėvai jūsų, gyvenom.
Vis protingai, vis pamaži nusitverkite darbus.
Gėdykitės kytriai jauni, dar būdami klapais,
kai dar ir senysta ką ras, atšokdama kartą.

Pričkaus pamokymai. Pričkus energingai subara Slunkių ir kreipiasi į „viežlybus kaimynus", ragindamas nevengti darbo. Kartu jis perspėja nenaudėlį Pukį už blogą jaučių priežiūrą.

Kai Blėkius pasiskundžia išsibaigusiomis maisto atsargomis, Pričkus prikiša jam netvarkingumą ir ragina pasisėti miežių, pupų, grikių, avižų ir linų. Tada ir tiek „nuogų nabagėlių" nebus, nes moterys pakankamai priaus drobės. Ta proga jis papeikia tingines moteris ir pagiria darbščiąsias:

Jums garbė, kad vindas jūsų, sukriai besisukdams,
pakulų bei linų kuodelį nupeša greitai.
Jums garbė, kad staklės prieš pavasarį trinka,
ir šaudyklė su šeiva šokinėdama traška.
Jums garbė, kad audeklėliai jūsų nuausti
ant margų lankų, kaip sniegas pavasario, blizga.

Pagaliau Pričkus paragina gerai organizuoti darbus: pavasarį reikia atidėti į šalį stakles ir bėgti į daržą padirbėti, nes pilvas nepasitenkina, kai
tikt iš viršaus jį dabinėjam,
bet ir iš vidaus jis nor kasdien pasilinksmint.

(Bus daugiau)

Laisvoji tribūna

GALVOJIMO KRYPTĮ BEKEIČIANT

Laikas nuo laiko pasigirsta įspėjantieji balsai, kad mūsų bendruomenės gyvenimas nebėga taip sklandžiai, kaip turėtų. Spaudoje ar paskaitose dažnai iškeliami įvairūs mūsų tautiniai bei socialiniai negalavimai, kurie aiškiai kenkia darniai kultūrinei veiklai, vienybei ir kartu pristato mus nekaip ne tik mūsų pačių, bet ir kitų bendruomenių akyse. Savaime aišku, straipsnių ir paskaitų autoriai turi tikslo į tuos negalavimus atkreipti mūsų visų dėmesį, kad, laiku susigriebę, imtume juos gydyti. Visiems žinomas dalykas, kad kartais per vėlu ligonį gydyti, kai liga jau per daug įsigalėjus. Iki šiol mes savo bnės gyvenimą piešėme daugiausia tik šviesiomis spalvomis. Nepasisekimus bei negeroves paliesdavome labai mažai, arba jų ir visai neminėdavome. Taip darydami mes vargu ar pasitarnavome sau, nes sukūrėme ne visai realų savo bendruomenės gyvenimo vaizdą, kuriuo ir mes patys nepagrįstai žavėjomės. Iš kitos pusės, prisistatydami tik su pasisekimais ir gražiąja gyvenimo puse, vargu ar padarėme gilesnį įspūdį kitoms bendruomenėms, kurios mūsų gyvenimą iš arti pažįsta taip pat gerai, kaip ir mes jų. Todėl tektų mums savęs rimtai pasiklausti, ar toks mūsų laikymasis neįnešė stagnacijos į mūsų kultūrinę veiklą?

Tiek metų išgyvenę šiame krašte, jau turėjome pakankamai progų įsitikinti, kad bet kokios pažangos ir tobulėjimo vienas iš pagrindinių variklių buvo ir yra sveika kritika ar savikritika. Sveika kritika suprantame tokią, kuri siekia ne tik kalbamuosius dalykus pagerinti, bet kartu turi realių pasiūlymų, kaip juos pagerinti. Tad kodėl mes taip vengiame sveikos kritikos, kuri kaip tik padėtų suprasti ir išsiaiškinti įvairias mūsų negeroves, o kartu padėtų surasti būdus joms pašalinti. Santūrumas buvo ir yra gerbtinas mūsų tautinis bruožas, tačiau čia jo rodome jau per daug ir to pasekoje virstame nejučiomis arktikos ledais, plaukiojan čiais vėjeliams pučiant tai šen, tai ten, daromės šalti, beklausiai, bejausmiai ir abejingi. Įspėjantieji balsai lieka tarytum tyruose šaukiantieji.

Pirmojo dešimtmečio metu pokarinė mūsų išeivija šiame krašte savo veiklumu neabejotinai pirmavo kitų bendruomenių būryje, bet vargu ar tą patį galėtume pasakyti dabar. Gyvenimą stebint matyti, kad tos b-nės, kurios savo konsolidavimą vykdė lėčiau, savo darbais šiandieną mus baigia prašokti ar net jau prašoko. Per pirmąjį dešimtmetį vieninga savo veikla ir entuziastišku organizuotumu mes apjungėme beveik didesnę savo b-nės dalį šiame krašte, įsteigdami DBLS. Savai kultūrai saugoti įkūrėme Liet. Namus ir nupirkome Sodybą, savo gyvam žodžiui išlaikyti išleidome savą laikraštį, įsteigėme Nidos Klubą, ekonominius reikalus išsprendėme sukurdami Namų B-vę, jaunimo auklėjimui įsteigėme Liet. Skautų S-gą, plačiai organizavome sporto vienetus, kūrėme menines grupes, savo prieauglį savos kalbos mokėme Sekm. Mokyklose ir vaikų darželiuose ir t.t. ir t.t.

Paskutiniojo dešimtmečio metu buvo matyti tik pirmųjų b-nės pamatų, galima sakyti, lopymas. Viltys, kad antrasis dešimtmetis mums duos tvirtesnę ir vieningesnę, o taip ir veiklesnę bendruomenę, ne visai išsipildė. Per pastaruosius 10 metų mūsų dvasinio pakilumo rodiklis vis sviro žemyn, kai tuo tarpu, reikia atkreipti dėmesį, materialinis mūsų visų lygis vis kilo aukštyn. Įdomu ir tai, kad tas viskas vyko mums aukščiausio demokratijos laipsnio ir aukštos kultūros krašte begyvenant. Tačiau savo b-nės tarpe negalime ryškiau pastebėti nei demokratijos principų gilesnio supratimo, nei ryškaus pakilimo kultūroje. Bet užtai ryškiai dabar jau pastebime nevienodą, o kartais net išvirkščią savo tautinių principų bei tikslų supratimą, skirtingą pačios mūsų b-nės sąvokos aiškinimą, indiferentiškumą vienybės idėjai, vengimą reikšmingų sambūrių ir jų nepakankamą vertinimą, bėgimą nuo tautinių bei socialinių problemų bendro aiškinimosi, savitarpinės tolerancijos stoką ir neabejotiną palinkimą lėkštam bendravimui bei beprasmiam pomėgiavimui. Savaime kyla klausimas: ką gi mes veikėme pastarojo dešimtmečio metu, gyvendami šiame krašte? Atsakymas galėtų būti priimtinas ir toks: mes, gal būt, rinkome šio krašto kultūros tik nuobiras, numestas į šalį, kaip netinkamas, o į tikruosius šio krašto kultūros lobynus nė nežvilgterėjome!

Štai kiek daug rimtų „negalavimų" turėtume apsvarstyti, ieškodami kelių, kaip savo bendruomenę išlaikyti tinkamoje aukštumoje. Spauda ir organizacinė veikla pirmoje eilėje turėtų ateiti į pagalbą, siekiant mūsų b-nės paskiro nario dvasinio pakilimo. Nepasinerkime į migdančią tylą, nepaskęskime abejingume, nevenkime mus slegiančių problemų, nors jos ir opiausios būtų. Girdime balsus — atsiliepkime! Skaudančiomis širdimis minėdami savo 20 metų sukaktį išeivijoje, sekantį savo gyvenimo dešimtmetį paskelbkime visuotinio mūsų atgijimo dešimtmečiu, o tada, nutarę, nuo ko pradėti, griebkimės nuoširdaus darbo.

A. Pilkauskas

XII-JI E.L.F.B. KONFERENCIJA

Rugpiūčio 7-8 dienomis Huettenfelde, V. Vokietijoje, įvyko 12-ji eilinė metinė Europos Lietuvių Fronto Bičiulių konferencija.

Konferenciją atidarė prof. Z. Ivinskis, o jos darbams vadovavo A. Šležas ir M. Musteikis. Apie liet. rezistencijos organizaciją užsienyje ir aktualiuosius E.L.F.B. uždavinius pranešimus skaitė dr. K. J. Čeginskas ir V. Natkus. Buvo išklausytos ELI, Studijų Savaitei Rengti Komisijos ir Valdybos praėjusių metų veiklos apyskaitos ir išrinkti atitinkami organai naujiems veiklos metams. E.L.F.B. Valdybos pirmininku perrinktas prof. Z. Ivinskis.

Konferencija priėmė atskirą nutarimą, kuriuo išreikštas sąlyginis pritarimas „Birželio 22" susitarimui.

Konferencija baigta Tautos himnu.

ELI

LIETUVIŠKAI IŠ BRIUSELIO?

Belgų misionierius T. Fierens septynerius metus iškalėjo komunistinėj Kinijoj. Paskui jį iš raudonojo „rojaus" ėmė ir visai ištrėmė. Grįžęs į tėvynę, misionierius nenuleido rankų — pasiryžo kitu keliu tęsti savo darbą. Versdamasis visokiais būdais, prieš kelis mėnesius įstengė įrengti radijo stotį (Radio Omega), kurios antenas nukreipė į anapus uždangos. Pradėjo rusiškai. Bet vien tik šiuo nepasitenkino. „Mes norime kiek galima greičiau transliuoti programas 14 kalbų, kurių tarpe ir lietuvių", rašo saleziečių gimnazijos direktoriui vienas radijo vedėjų, M. L. Lurquin. „Tik būtume labai dėkingi, jei galėtumėte prisidėti prie paruošimo tinkamų programų Lietuvai". (Galima kreiptis: RADIO OMEGA, 74 Avenue Michel-Ange, Bruxelles 4, Belgium).

Ten, kur Nemunas banguoja

(Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų)

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

— — —

VASARA, KVEPIANTI RUBLIAIS

Vienam patinka rožės, kitam — razetėlės, o sutuoktiniai Avižoniai labiausiai vertina salotas bei ridikėlius. Gėlės — niekai. Tik pauostyti ir akimis apglostyti. O daržovės — dalykas apčiuopiamas!

Išeina I. Avižonis ankstyvą rytmetį iš nuosavo namo, širvintų gatvėje 12-tu numeriu pažymėto. Neišvaizdus, bet valdingas kaip Napoleonas, atsistoja vidury kiemo ir žvalgosi. Šuns naktį niekas nepavogė ir nepakorė. Vadinasi, ir darže viskas turėtų būti tvarkoj. Bet dėl viso pikto apžvelgia atidžiai 27 arų sklypą, daržovėmis vaismedžiais sulapojusį. Paskui šeimininko akys greit perbėga daržo tvora, kurioje iš gatvės įtaisyti varteliai, iš vidaus užkabinami. Jokių žymių, kad kieno lipta ar landžiota. Po to patikrina, ar vaikigaliai šiltadaržio bei inspektų stiklų neiškūlė. O jau tada atsikvepia Avižonis visa krūtine, patapšnoja mieguistą šunį ir žmonai, kuri ką tik išstūmė iš priestato daržovėms pardavinėti pritaikytą vežimėlį, per du trečdalius dantų nusišypso.

— Kvepia! — džiaugiasi, pakreipęs nosį daržo link. — Oi, stipriai kvepia! Rubliais!.. Ar suuodi? Chi-chi... — sako jis turgaus saulėje įdegusiai gyvenimo bendrakeleivei.

Patenkintas sąmojum Avižonis ima krepšį ir traukia prie inspektų —ridikėlių rauti. Ir jeigu būtų išrastas aparatas žmogaus mintims fiksuoti, Avižonių mintys darže garsiai maždaug šitaip skambėtų:

— Trys ridikėliai... septyni — jau ir dvidešimt kapeikėlių... Penki pundeliai po septynis ridikėlius — ir rublis!..

Netrukus Avižonienė su pilnu vežimėliu išsistumia į gatvę. O kartais ji šonu išslenka pro vartelius nešina kupinais krepšiais. Ir visą dieną jos veidas spindi viename Vilniaus turgų. Jos amatui nereikalinga reklama. Nereikalingas lozungas ryškiomis raidėmis: „Atsiminki, kaimyne: daržovės — tai vitaminai! Brangiai mokėsi, užtat arklio sveikatą turėsi!" Miestietis pavasarį pats vitaminų išsiilgęs, kaip trokštantis žigulinio alaus. Tad pirkėjas, tegu ir dūsaudamas, tegu ir keiksnodamas brangininkes, krapšto piniginę. Jis žino, kad mūsų priemiestiniai ūkiai, deja, dar nepriaugina kiek reikiant ankstyvųjų daržovių. Žino, jog tokios avižonienės ir visokios ten perpardavėjos neparduotus ar peraugusius ridikėlius verčiau išmes lauk, bet pigiau neatiduos. Tvirta kaina — nerašytas turgaus bobučių įstatymas!

Tačiau grįžtame į Avižonio kiemą, nes ir šeimininkė jau grįžta su tuščiais krepšiais ar vežimėliu, bet papilnėjusiomis kišenėmis ir patenkintu veidu. Ir ko jai nebūti patenkintai? Juk iš to sklypo per metus surenka ne vieną tūkstantėlį...

Dzeržinskio gatvėje namą numeris 35, prikłausantį I. Letunovskajai, taip pat saugo cerberis nuo lojimo užkimusiu balsu. Jis daboja aptvertą sklypą, kurio inspektuose ir lysvėse metai iš metų kapstosi gausūs to namo gyventojai. Kapstosi, nes, matyt, verta kapstytis...

Tokių besikapstančių, kitaip sakant — bekapstančių iš pigiai nuomojamos žemės kapeikas, rublius ir šimtus rublių kiekviename Vilniaus miesto rajone rasite. Beveik visi savo daržus nuo aplinkinio pasaulio stipriomis tvoromis apsitvėrę. Be veik visų kiemuose grandinę žvangina pik tas šuo, nes privatininkas be šuns — tai ne privatininkas, o nesusipratimas...

Ir formaliai prie šių daržininkų neprikibsi. Nuomą valstybei jie moka. Tiesa, moka kapeikas, palyginus su pajamomis. Žodžiu, turi visas lengvatas kaip tarybiniai žmonės, o pelną lupa iš daržų kaip kapitalistai.

Ar nevertėtų jiems pareikšti pretenzijas (mokesčių už gaunamą pelną pavidalu) ir apkarpyti jų valdas?

H. Aleksys, G. Fredas

Iš „Šluotos" Nr. 11, 1964.

Gausios „pažangiųjų" ekskursijos

(E) Rugpiūčio pradžioje Vilniuje ir kitose vietose beviešint vienai JAV lietuvių „pažangiųjų" grupei, rugpiūčio 9 d. atvyko jau kitas turistų būrys. „Tiesa" paskelbė jų pavardes: A. Lipčius iš Ediston, M. Uždavinys iš Norwood, Mass., N. Dudonis iš Chester, Mass., M. Stašienė, D. Valienė ir E. Gricienė iš Cambridge, Mass., ir kiek anksčiau atvykę Cleveland, Ohio, „pažangieji" B. Darinskas, Ona ir Jonas Mailingai.

Rugpiūčio 10 d. į Vilnių atvyko trys Skotijos lietuviai, priklausą Skotijos - Sov. Sąjungos draugystės draugijai. Kaip ir pridera, tokius svečius pasitiko oficialūs pareigūnai: Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos pirmininkas L. Kapočius, jo pavaduotojas H. Lipnevičius ir Lietuvos kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje komiteto atsakingasis sekretorius J. Stasiulionis (pirmininku yra generolas, pastaruoju metu titu luojamas docentu, V. Karvelis).

BULIAUS IR KARMENŽEMĖJ

R. SPALIS

(3)

(Tęsinys)

Pakeliui į Alikantę apelsinų plantacijos, muskato vynuogės, iš kurių daromas specialus vynas, almono riešutai ir kitkas. Sustojame pavalgyti vietoje, kuri pagarsėjusi savo kulinarine specialybe ir gėrimu. Gėrimas, anot vadovo, be lašelio alkoholio. Išmėginome, išgėrėme po stiklinę kitą ir ispaniškai prabilome, toks linksmumas, tokia nuotaika, toks velnio gėrimėlis! Tuo tarpu garsusis valgis — pakepinti ryžiai su visais šliužais, kurių tik yra palaimintoje Ispanijos žemėje. Nedaug mūsų ragavo šį delikatesą, bet aš užsisakęs nenusinuodijau. Ryžiai net skanūs, na, kitos šlykštynės pavirintos, pakepintos nekrutėjo, dantys nuo jų kol kas neiškrito, minkštos. Už kelių dienų, saulės veikiamas, dar kartą užsisakiau šį delikatesą. Žinoma, ne dėl vėžio, kuris maišėsi tarp baidyklių, bet dėl ryžių.

Bevažiuojant vietovardžiai ir augmenija visą laiką keitėsi. Mylių mylios alyvų medžių, oleandrų tvoros, kaktusų laukai ir jų tvoros, mirtų gyvatvorės, palmių miškeliai, plačiausi ryžių laukai, medvilnės plotai, datulės, Granadoje net nokstančių bananų palmės.

Prieš Alikantę prie palangiškai smėlingo pajūrio auga hoteliai, dangoraižiai, tartum grybai po lietaus. Vadovas tvirtina, kad net jį stebina tas tempas. Turistai, ispanai, kurie dirba Vokietijoje, Prancūzijoje, milijonus sudeda kraštui, kyla jo gerovė, bet dar daug skurdo, pragyvenimo lygis dar žemas. Tai matyti važiuojant toliau nuo pajūrio į pat Ispanijos širdį. Derlingos vietos vis labiau keitėsi į dykumas, kur išdegę laukai ir dunksą kalnai priminė kovbojų filmas. Kanadietė patvirtino tą mano pažiūrą. Ji matė tokių vaizdų Kanadoje, JAV. Vietomis uolose iškaltos durys rodė gyvenamąjį namą. Ištisi kaimai tuose urvuose. Vadovas tvirtina, kad ten nėra taip bloga gyventi. Viduje erdvu, vasarą nėra karšta, o tai tikra palaima, o žiemą nėra šalta. Kai kur įėjimas, frontas gražiai išbaltintas, išgražintas.

Tačiau klystų, kas galvotų, kad ispanai tinginiai. Tie 1600 mylių liudijo didelį darbštumą. Gražiausiai užsodinti, prižiūrėti alyvų miškai, nukapotos uolos, atrodo, išnaudota kiekviena tinkamesnė žemės pėda. Surinkti, sukrauti akmenys, tvarkingiausiai sudėtos terasos vynuogėms ir tai tokiu plačiu mastu, kad, žinant klimato sąlygas, tenka tik stebėtis ir pagerbti žmogaus ištvermę. O toji kova dėl vandens laukams, vynuogėms laistyti tikrai nuostabi. Tenka priminti, kad vietomis ištisus mėnesius neiškrenta vandens lašelis, tuo tarpu ir dykumose palaikoma gyvybė žmogaus sumanumo ir energijos dėka.

Didelę duoklę tenka atiduoti ir tam gyvulėliui asilui. Jei tinginį ir kvailį dažnai vadiname asilo vardu, tai negailestingai skriaudžiame tą darbštų, ramų ir ištvermingą keturkojį. Tūkstančius mačiau jų, nešančius ant nugaros savo šeimininkus, nepajėgiančius pasijudinti nuo karščio; valandas sukančius ratus, pumpuojančius vandenį laukams drėkinti ir t.t. ir t.t. Nepastebėjau, kad asiliukas būtų badomas, šaukiamas ar raginamas. Dažnai į tą patį urvą-namą įšlenka žmogus, paskui jį ir asiliukas. Žiūrėk, prie vieno alyvos medžio pavėsyje guli žmogus, prie kito jo keturkojis draugas. Vos bekrutanti senutėlė, paguldyta kėdėje, viena akimi seka asiliuką, kuris ratu suka savo jungą. Užmerktų senutėlė akis poilsiui, tai ir asiliukas sustotų „siestos". Kuo neturtingesnis šeimininkas, tuo prastesnis ir asiliuko maistas. Žiūrėk, pakelyje vargdienis žmogus sumedžiojo žiupsnelį išdegusios viksvos ar panašiai ir ištisus kilometrus brenda jis įkaitintu oru, nešdamas tą nusususį maistą savo nedalios draugui

Mažiau derlingame plote, o derlingų laukų ne taip daug Ispanijoje, ganosi juodų ožkų bandos. Jos nuostabiai sukareivintos. Piemuo, suaugęs vyras, eina priekyje, o susiglaudusios ožkos seka paskui, nesidairydamos į pagundas. Kiek jų pieno prisigėrėme, kiek sviesto suvalgėme, tai tik hotelių savininkai gali pasakyti.

Keliai neblogi, kur pagrindinės, svarbios susisiekimo linijos. Tai šen, tai ten darbininkai taiso kelius. Jų dienos uždarbis vos 100 pezetų. Labai nedaug. Girdėjom, kad jie lėčiau dirba dėl oro sąlygų, kad ten dažniau „siestos". Tiek uždirbant sviesto nepažinsi, nes jis brangus. Tenka melonais pasitenkinti, tačiau po truputėlį gyvenimas gerėja. Anot p. Bačkio, išleistas įsakymas, draudžiąs mažiau mokėti, kaip 60 pezetų per dieną. Įstatymas taikomas darbdaviams, kurie mėgina išnaudoti darbininką. Tikimasi vėl pakelti atlyginimas.

Netoli Granados subaltuoja sniegas Sierra Nevados kalnuose. Pati Granada 2000 pėdų virš jūros. Ne tiek pats miestas traukia turistus, kiek pasakiški Alhambros rūmai, statyti 13 šimtmetyje. Ak, neįmanoma trumpai aprašyti tų rūmų lengvumo, struktūros, dekoracijų ir vaizdų turtingumo, žiūrint į apačioje gulinčius slėnius. Jei kada skaitysiu pasaką ir pasinersiu į fantazijos pasaulį, visad matysiu Alhambrą. Jos istorija turtinga, įdomi ir tragiška. Norėčiau pabūti ten daug ilgiau, norėčiau naktį vienas pavaikščioti po rūmus, pažvelgti į slėnius.

Sukam vis toliau į vakarus. Esame tik 40 kilometrų nuo Gibraltaro, o už jo paslaptingieji rytai, Afrika. Ar pavyks ten įkelti koją, nežinau, bet vilioja Nilas, sfinksai ir piramidės.

Tarpekliais sukam į garsiąją Seviliją. Ir Cezaris, ir finikiečiai, ir vandalai, ir visgotai, ir kiti valdė šį miestą. Jis platus, ruimingas, gražiausi parkai puošia jį, bene gražiausi Ispanijoje. Čia ir Kolumbas palaidotas katedroje. Greta ir kita žymenybė — Alkazaras, maurų tvirtovė ir pilis, kuri, rodos, krito paskutinė. Sevilijoje yra kas žiūrėti, yra kuo džiaugtis. Alkazaro pilis primena pasakišką Alhambrą.

Sevilijoje išgyvenau naują patyrimą. Išėję iš gerai vėsinamo hotelio į gatvę, pasijutome tartum įkišti į karštą orkaitę. Tai buvo toks nuostabus jausmas, kad kurį laiką negalėjome atsistebėti tuo reiškiniu. Tik vėliau Cordoba nugalėjo, kur karštis pakilo virš 42 Celsijaus. Karštis sausas, taigi nežudantis. Jei Sevilijoje prisivaikščiojom, kiek norėjome ir kiek laikas leido, tai Cordoboje užteko ir 25 minučių. Ten gatvių tempas lėtas, vietiniai slenka tartum turistai, laikydamiesi pavėsio. Vos kelios drąsios tetulės, juodai apsivilkusios, laikėsi, kur saulė kapojo.

Vietiniai moka gintis nuo to karščio. Jie turi vadinamąjį „pacio" (ar panašiai tariamą žodį) — kiemą, apsuptą namais. Kieme vanduo ir daug žalumos, kuri palaiko drėgmę. Į tokį kiemą iš gatvės veda tunelis. Paprastai toks tunelis turi geležinius, gražiai išdailintus vartus. Sustojus prie tokių vartų, pasijunti tartum prie atdaro šaldytuvo. Turtingieji kiekvienas sau turi tokią „pacio". Mažiau turtingi jungiasi į krūvą. Apžiūrėjom vieną tokią „pacio", aplink kurią 10 šeimų spietėsi. O tų puodų, augalų, augalėlių kieme — viską palaistyti 2 valandų darbas.

Sevilijoje susižavėjau ispanų šokiais. Anksčiau juos teko matyti ekrane, bet net negalima lyginti. Dirbtinai perduotas vaizdas nuslepia daug grožio. Jei kur arčiau būčiau, eičiau pasižiūrėti. Vėliau panašius šokius teko matyti Madride, jo naktiniame klube, bet tai tik pinigo mėtymas. Šokėjos lyg arklio galvos, ir vyrai neužaugos.

(Bus daugiau)

— Netoli Paduos Italijoje peteliškės kuriam laikui buvo sustabdžiusios susisiekimą — jų ten kelyje vietomis buvo iki 4 centimetrų aukščio.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR SSSR BE MUITO IR BE PAŠTO IŠLAIDŲ

I. DINERMAN & CO. LTD.

93-97 REGENT ST., LONDON, W.1

Pravartu žinoti naują būdą siuntinams siųsti į Lietuvą ir SSSR. Štai jis: jūs norimąją pirkti prekę pasirenkat iš iliustruotų katalogų **mūsų kontoroje. Čia jau apmokate pagal tame kataloge nustatytą kainą be jokių kitų užmokesčių.**
Taip pat yra didelis pasirinkimas (pagal sąrašą) maisto standartinių siuntinių iki 16 kg svorio.
Gavėjui pristatoma **be jokio užmokesčio** garantuota, aukštos kokybės sovietinės gamybos prekė.
Siuntinių siuntimas su vietinėmis prekėmis bei maisto produktais ir toliau paliekamas galioti.

BALTIC STORES & INVESTMENTS CO.
PALANGA PROPERTIES LTD.
(Z. Juras)
421, HACKNEY RD., LONDON, E.2, ENGLAND.
Tel. SHO 8734.
11, LONDON LANE, BROMLEY, KENT, ENGLAND.
Tel. RAV 2592.

Už investavimus 5 metams ir ilgiau moka 7%.

Investavimai pilnai apdraudžiami ir garantuoti nekilnojamu turtu, be to, kylant nekilnojamo turto vertei, proporcingai ir pagal oficialiuosius indeksus didėja ir Jūsų investuotasis kapitalas!

Už investavimus 1-2 metams mokame 5 nuošimčius.
Už investavimus 2-3 metams mokame 6 nuošimčius.
Sutvarkome palikimo reikalus.

IR VASARĄ, IR ŽIEMĄ,
IR RUDENĮ, IR PAVASARĮ
ne tik maistu, bet ir kitomis gėrybėmis
Jei saviems padėti nori,
Padarysi tai tikrai,
Kreipkis tik tuojau pas TAURĄ,
Ir neliks kišenė kiaura!

TAURAS
(A. BRIEDIS)
3, ST. DUNSTAN'S GARDENS, LONDON, W.3
Tel. ACO 4374

Europos lietuvių kronika

MŪSŲ RĖMĖJAI

Apsimokėdami už Nidos Knygų Klubo išleistąsias knygas ar „E. Lietuvį", aukų yra pridėję 10 šilingų J. Šateikis, po 5 šilingus K. Norkaitė, A. Gaidelis ir A. Kuzmickas.

LONDONAS

IŠVYKSTAME

Rugsėjo 27 d., sekmadienį, Ateitininkų Draugovė ir Liet. Mot. šv. Onos D-ja ruošia maldingą kelionę už Lietuvą į gražiąją Aylesfordo šventovę. Tai bus lyg išvyka į Šiluvą, į kurią pavergtieji tautiečiai šiuo metu plaukia. Ruošiama ir akademinė, meninė dalis.

Šiluvinės kelionės dalyviams labai tiks priimti Šv. Komuniją.

Vienas autobusas jau pilnas, skubiai reikia užsirašyti antram, nes gali pritrūkti vietų. Užsirašyti klebonijoje tel. SHO 8735, pas F. Senkuvienę, S. Kasparą arba Z. Juro krautuvėje.

Kaina 10 šil. Nuo Liet. bažnyčios išvyks tame 8.30 val.

Ypač kviečiame dalyvauti vaikus ir jaunimą. Suaugusieji ir jauni, jei tik gali, rengiasi tautiniais rūbais.

Kurie važiuoja savomis mašinomis, kviečiami dalyvauti ir atvykti prieš 11 v.

Visiems svarbu gausiai susirinkti, nes lietuviams teks pasirodyti prieš anglus ir kitas tautas. Adresas: Aylesford, Maidstone, Kent.

Pasiimti užkandžių.

MANCHESTERIS

MINĖJIMAS IR SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 8 d. minėjimas, kurį suruošė DBLS skyrius rugsėjo 12 d. Liet. Klubo patalpose, sutraukė nemažai apylinkės lietuvių. Šis minėjimas ypatingas tuo, kad jame paskaitą skaitė garbingas svečias iš Londono DBLS-gos Pirmininkas inž. J. Vilčinskas. Meninę programos dalį išpildė mergaičių trejetukas — I. Jakubaitytė, B. Petrauskaitė, L. Karnauskaitė. Minėjimą pravedė skyriaus pirm. V. Kupstys.

S-gos Pirmininko inž. J. Vilčinsko atsilankymo proga rugsėjo 13 d. Liet. Klube buvo sušauktas DBLS Manchesterio apylinkės skyrių susirinkimas, kuriame dalyvavo Rochdalės, Prestono ir Manchesterio skyrių nariai ar atstovai ir Liet. Namų b-vės aplinkiniai akcininkai. Dalyvavę skyriai davė savo veiklos pranešimus, o S-gos Pirmininkas susirinkimą painformavo apie S-gos veiklą bei artimiausius uždavinius ir apie Namų B-vės dabartinę padėtį. Jis taip pat atsakė į vėliau iškeltus įvairius klausimus. Po susirinkimo, kuris užtruko vos valandą su trupučiu, teko nugirsti apgailestavimų, kad laiko stoka neleido panagrinėti daugiau svarbių ir rūpimų problemų, į kurias vietoje kartais negalima rasti atsakymo.

A. Pilkauskas

LIET. SODYBA

PENSININKAMS YRA VIETOS

Nuolatinis gyventojų skaičius Sodyboje vis didėja. Per vasarą atvyko du nauji žmonės (Nemanis ir Šimkevičius). Sezonui užsibaigus, dabar yra geriausia proga persikelti į Sodybą pensininkams ir šiaip nedarbingiems tautiečiams. Pragyvenimas nesudaro problemos.

Kas norėtų apsigyventi ar gauti daugiau informacijų, prašomi rašyti Vedėjui, Headley Park, Bordon, Hants. (Tel. Bordon 10).

VESTUVĖS SODYBOJE

Spalio 17 d. Sodybos Klubo narys, eilės kepyklų savininkas Mr. Buck ruošia Sodybos patalpose savo sūnaus vestuves. Tradicinėse vestuvių vaišėse - priėmime dalyvaus apie 120 svečių. (Vaišės įvyks dienos metu ir nesutrukdys tą patį vakarą numatytam užbaigtuvių alučiui).

ALUTIS

Sodybos Klubo nariai, buvusieji vasarotojai, lankytojai ir visi kiti lietuviai kviečiami atvykti spalio 17 d., šeštadienį, į tradicinį sezono užbaigos ALUTĮ.

Pradžia 7.30 val. vak.

Pora bačkų alaus ir sumuštiniai nemokamai...

Alutį ruošia Sodybos Klubas. Atskiri pakvietimai taupumo sumetimais nebus lietuviams siuntinėjami.

Kas norėtų ta proga Sodyboje pernakvoti, prašomi apie tai pranešti iš anksto.

Sodybos Klubo Valdyba

DERBY

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

DBLS Derby skyrius rugsėjo 12 d. skyriaus klubo patalpoje turėjo tautos šventės minėjimą. J. Zokas skaitė įdomią, šiam laikui pritaikytą paskaitą, kuri publikai labai patiko. Po paskaitos buvo skyriaus šalpos komiteto naudai loterija, beto, buvo renkamos aukos Vasario 16 gimnazijai paremti. Minėjimas praėjo gražioj kultūrinėj bei patriotinėj nuotaikoj.

P. S.

KETTERINGAS

PAGARBA LIETUVIUI

Spalio 4 d. po lietuviškų pamaldų, kurios įvyks 12 val. įprastinėje bažnyčioje, bus vietos kapinėse pašventintas šviesaus kataliko lietuvio Prano Vituvio, mirusio praeitose Velykose, kapo paminklas. Kviečiami lietuviai dalyvauti.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

MANCHESTER — rugsėjo 27 d., 10.30 val.
ECCLES — spalio 11 d., 12.15 val.

(Kitos pamaldos 2 psl.)

SPORTAS

„LAISVĖS TAURĖS" TURNYRAS

Rugsėjo 5 d. jau iš anksto ryto renkasi krepšininkai iš visų Anglijos kampų į Manchesterio sporto aikštę ir sporto klubą — Manchesterio Lituanica, Wolverhamptono Viltis ir Bradfordo Šarūnas. Pirmose rungtynėse susitinka Viltis su Lituanica. Rungtynės vyksta gyvai, abi komandos kovoja kietai, ir pirmas kėlinys baigiasi 1 tašku Vilties naudai. Antrame kėlinyje Viltį sustiprina Karnilavičius, jo sūnus Edmundas, Viliūnas, Kelmistraitis ir Manga, ir Viltis laimi apie 10 taškų. Nors Viltis įsileidžia savo jaunius, bet vis tiek išeina laimėtojais. Apie šias rungtynes turime pasakyti, kad abi komandos žaidė labai draugiškai ir sportiškai. Įpusėjus rungtynėms, pradėjo lyti, bet turnyras vykdomas toliau.

Šarūnui susitikus su Viltim, žaidimas vyksta smarkus. Bradfordas veda 4 taškais, bet Viltis tuoj prisiveja ir veda 7 taškais pirmąjį kėlinį. Beveik kiekvienas žaidėjas šių rungtynių metu paslydęs parvirsta, bet žaidžiama vis pajuokaujant.

Antrame kėlinyje Vilties jauniai su Manga gina. Kai kurie Bradfordo žaidėjai neturėjo sėkmės metimuose. Viltis laimi šias rungtynes ir taurę. Antroji vieta atitenka Manchesteriui, trečioji Bradfordui.

Kalbant apie atskiras komandas, Manchestery yra visa eilė jaunių, kurie po kelerių rungtynių įgaus jiems reikalingo patyrimo. Tada Manchesteris turės vėl neblogą komandą. Tarp jų ypač reikia paminėti Virbicką. Iš senesnių žaidėjų Dambrauskas dirba gerą darbą, treniruodamas jaunimą. Snabaitis, buvęs Vilties žaidėjas, vėl įsijungia į sportą, prisidėdamas prie Lituanicos. Stasys Aleknavičius šiuo metu dar po ligos nėra pajėgus žaisti, bet jis ir širdim ir net darbu vėl prisideda (teisėjaudamas per lietų rungtynėms). O jo draugas anglas Holden, kuris smarkiai domisi lietuviais ir krepšiniu (jis iš lietuvių išmoko), dabar bando mums atsilyginti, padėdamas kiek galėdamas žaisti, teisėjauti ir surasti komandų draugiškoms rungtynėms. Jiem abiem reiškiame sportišką ačiū.

Bradfordo žaidėjai geri, bet jei parodytų daugiau sportiškumo, tai nereikėtų atvažiuoti tik keturiems ir skolintis žaidėjų. Kad ir geriausias, vienas žaidėjas nesudaro komandos. Taip pat būtų gera vis prisiminti, kad neverta ginčytis su teisėju aikštėje, nes jis negali keisti savo sprendimo.

Wolverhamptono Viltis tikrai atgimė ir šį kartą į turnyrą atvyko net su 11 žaidėjų. Pažymėtina, kad šioj komandoj tėvas žaidžia su sūnum, kas labai pagirtina ir naudinga sūnui ir tėvui. Tai Vincas Karnilavičius ir jo sūnus Edmundas. Bronius Viliūnas tai kitas, ir jo entuziazmas turėtų mums visiems būti pamoka. Taip pat mūsų brolis latvis Manga, kuris, dirbdamas sunkų darbą kasykloje, dar nėra praleidęs nė vienų rungtynių už Viltį — visur važiuoja ir žaidžia iš širdies. Iš jaunių reikia paminėti brolius Bondorius, Karnilavičius Edmundas ir jo draugai angliukai, kurie ir lietuviškai jau moka skaičiuoti.

Žinoma, nereikia pamiršti ir Kelmistraičio, kuris stengiasi atgaivinti Viltį. Tik visi jam kiek galėdami padėkime.

Manchesterio Klubui dėkojame už gražų priėmimą, aikštės sutvarkymą, gražias vaišes ir visiems manchesteriškiams už atsilankymą ir gražų elgesį.

V.

VOKIETIJA

RUGSĖJO 8 - JI GAUTINGE

Mums rugsėjo 8 d. yra viena didžiausių švenčių. Šiais metais ji mums triguba: Marijos Mergelės gimimo, Vytauto Didžiojo vainikavimo Lietuvos karaliumi ir Bendruomenės šventė.

Gautingo sanatorijoje ši šventė paminėta pamaldomis Gautingo sanatorijos bažnyčioje. Išpažinčių klausė ir šv. Mišias laikė atvykęs iš Muencheno kun. dr. J. Aviža ir pasakė šiai iškilmingai dienai pritaikytą pamokslą.

Ši diena nukelia mus į didingą Lietuvos senovę, į Vytauto Didžiojo galybės ir gerovės laikus. Išplėtęs savo valstybės ribas nuo Baltijos iki Dono ir Juodųjų jūrų, pasidarė žymiausias Europoje. Visą savo amžių kovojęs Lietuvos gerovei, iškėlęs Lietuvą į pasaulinio garso galybę, niekad nepamiršo pareigos užtikrinti Lietuvai ateitį, kuriai skyrė visą savo gyvenimą, visą savo sielą, savo sugebėjimus ir laimėjimus.

Svarbiausia, jis siekė panaikinti uniją su Lenkija, nes ji iškilusiai į aukštybes Lietuvai reiškė pažeminimą. Tada Lietuva buvo daug kartų didesnė ir galingesnė už Lenkiją. Todėl rugsėjo 8 d. nutarė vainikuotis Lietuvos karaliumi. Ypač imperatorius Zigmantas skatino jį vainikuotis.

Ši šventė primena mums, kad prieš 534 m. rugsėjo 8 d. turėjo įvykti Vytauto Didžiojo vainikavimasis Lietuvos karaliumi. Deja, tai dienai vainikų nesulaukta, o vėliau sužinota, kad imper. Zigmanto siųstuosius vainikus lenkai išplėšė. Už tokį brutalų veiksmą lenkai nebuvo nubausti. Vyt. Did. vainikavimuisi paskirta kita data — gruodžio 8 d. Imper. Zigm. pažadėjo atsiųsti vainiką kitais keliais, aplenkiant Lenkiją. Deja, šios datos Vytautas Didysis nebesulaukė. Mirė nelaimingai susitrenkęs žygyje. Prie tragiškos mirties prisidėjo ir gilus amžius. Netikėta jo mirtis buvo didžiausias smūgis visai didžiajai Lietuvos valstybei. Jo staigi ir netikėta mirtis yra didžiausia Lietuvos tragedija. Lietuvių tauta skaudžiai pergyveno Lietuvos galybės nykimą. Tas smūgis slėgė ne tik anų laikų lietuvius, bet ir toli siekiančias lietuvių kartas ir mus, buv. mūsų galingos tautos liudininkus. Ši didžiausia Lietuvos tragedija sunkiai apsprendžiama. Tiek mažai bereikėjo Lietuvai suverenumą užtikrinti, kurio šis milžinas siekė visą savo gyvenimą! Ir taip jau jis buvo arti! Staigi jo mirtis buvo ne tik tautai, bet ypač jam, Lietuvos milžinui, žiauri tragedija, paliekant didingą valstybę jo aiškiai nujaustai grėsmei.

Jei Vytautas Did. būtų sulaukęs karališko vainiko, tai būtų buvusi garantija tautos savarankumui, nes ir jam mirus Lietuvos suverenitetas būtų pasilikęs tvirtas. Šiandien mes nieko nežinotume apie buv. su lenkais sąjungas ir bendrus vaidovus. Svarbiausia, Vyt. Didž. sukurtoji pavyzdingiausia valstybinė santvarka galėjo būti neabejotina garantija didingos Lietuvos galybės tęstinumui ir ateities saugumui. Jokių Lietuvos grobikų nebūtume žinoję. O gal lietuvių dėka ir lenkai būtų išvengę padalinimo. Tačiau Lietuvos žemių grobimo, net ir su sostine Vilniumi, kaip nesenais laikais, joks lenkas nebūtų išdrįsęs net pagalvoti.

Turėjome garsią ir didingą Lietuvos praeitį, kuri teikia dvasinės stiprybės, pasaulinio garso vadų ir visada yra verta minėti.

Gotingiškis

* * *

— Dr. Ilzė Cirtautienė baigė atostogas su savo dukrele pas tėvelius Hamburge ir grįžta profesoriauti Amerikon.

— Asta Glemžaitė darbuojasi Hamburge ir ruošiasi tęsti mokslą vietos mokyklose.

— Liūdas Gregeris su žmona Rozalija apsigyveno Pinneberge.

— Pilypas Bazys, buvęs Fischbeko stovyklos gyventojas, dirbęs Hamburgo Langenhorn, Allgemeines Krankenhaus Ochsenzoll, susirgo plaučių vėžiu. Dabar guli mirties patale.

— Zofija Martinovienė dar vis tebesigydo.

— Susižiedavo Kerpa Artūras su Golinskaite Irena, sporto klubo „Baltika" nariai.

— Valdas Gurinskas išvyko į Angliją tęsti mokslo angliškoje gimnazijoje.

— Vokiečių laikraščiai rašė apie savo pergalę regatoje Amsterdame. Džiaugėsi, kad prieš lietuvių aštuonvietę laimėjo. Savo aprašyme kartais vadindavo varžovus rusais, kartais „Achter aus Wilna", vengdami paminėti lietuvių vardą. Kun. V. Šarka parašė atvirą laišką į Hamburgo laikraščius tą reikalą paaiškindamas. Didžiausias Vokietijos dienraštis „Hamburger Abendblatt" šį laišką ištisai išspausdino; daugelis vietos vokiečių už tikslią informaciją autoriui padėkojo.

PAIEŠKOJIMAI

VAINECKAITĖ Stasė, gyvenusi Lingen stovykloje, Vokietijoje, pati ar žinantieji apie ją prašau rašyti: Stasė Jankauskaitė, 11 Dunford Rd., London, N. 7.

Skaitytojų laiškai

PREZIDENTAS A. SMETONA IR LIETUVOS DIPLOMATŲ PASITARIMAS ROMOJE

„Europos Lietuvyje" rugpiūčio 4 d. buvo paskelbta svarbios A. Merkelio monografijos apie Prezidentą A. Smetoną ištrauka, kurioje radau šitokius posmus: „A. Smetonos vaidmeniui J.A.V. daug įtakos turėjo ne tik politinės srovės, bet ir Romoje įvykęs Lietuvos diplomatų pasitarimas, kuriame buvo pareikštas neigiamas nusistatymas prieš A. Smetoną ir noras jį visiškai eliminuoti iš politinės veiklos. Šis Lietuvos diplomatų nusistatymas prieš A. Smetoną greičiau J.A.V. pasiekė negu jis pats ten atvyko..."

Šie tvirtinimai nėra tikslūs, jie neatitinka nusistatymo Lietuvos pasiuntinių pasitarimo, kuris įvyko Romoje 1940 m. rugsėjo 19-26 d.d. man pirmininkaujant. Pasitarimas nebuvo pareiškęs nei neigiamo nusistatymo prieš Respublikos Prezidentą Smetoną, nei iš viso jo veiklos kritikos. Suvažiavę Romoje pasiuntiniai traktavo jį kaip Lietuvos Respublikos Prezidentą — taip jis buvo žymimas pasitarimo protokole ir su visa pagarba, priderama jam kaip Valstybės Galvai bei svarbiam Lietuvos istorijos asmeniui. Pasitarime buvo susirūpinta apsaugoti Prezidentą ir Lietuvos bylą nuo kylančios apie jo asmenį polemikos ir veikti ta prasme į lietuvių spaudą ir organizacijas. Išvengti to pavojaus, kad Prezidentas gali tapti polemikos objektu, pasitarime buvo nusistatyta patarti A. Smetonai nevažiuoti į Jungtines Amerikos Valstybes. Tais pačiais sumetimais pasitarimas priėjo išvados nesukoncentruoti visos politinės akcijos Respublikos Prezidento asmeny. Šiaip jau pasiuntiniai įsakmiai pasisakė už reikalą išlaikyti teisėtą valdžios tęstinumą, kuris buvo atstovaujamas Prezidento Smetonos, ir palaikyti su juo ryšius. Be to, buvo nutarta daryti žingsnių, kad Prezidentui būtų užtikrintas nuolatinis atlyginimas.

A. Merkelis savo straipsnyje cituoja a.a. ministerio K. Graužinio rašto Respublikos Prezidentui ištrauką, pagal kurią Dr. Graužinis laikė, kad Romoje buvusi užimta klaidinga linija ir kad „svajoti apie Prezidento pakeitimą gali tik neišmanėliai..." Kuo remdamasis Dr. Graužinis buvo taip parašęs, to aš nežinau. Kiekvienu atveju tačiau pasitarimas tokio svajingo neišmanymo neišreiškė.

Tokiu būdu Lietuvos diplomatų pasitarimas nemanė nei neigti Respublikos Prezidento Smetonos padėties bei teisių ar dėl jų abejoti, nei siekti jo atsistatydinimo. Tuo, beje, mūsų diplomatiniai atstovai skyrėsi, pavyzdžiui, nuo tų Lenkijos diplomatų ir karininkų, kurie, vokiečiams okupavus Lenkiją, siekė pašalinti iš pareigų Prezidentą Moscickį ir nenorėjo pripažinti jo įpėdinių gen. Vieniavos Dlugošovskio ir Račkevičiaus.

Ir last not least: Romos konferencijos dalyviai tarėsi kambary, kuriame dešimtis metų kabėjo ir paliko kabėti garbingoje vietoje Prezidento Smetonos portretas.

Stasys Lozoraitis

ITALIJA

SUTVIRTINIMAS VASAROS STOVYKLOJE

Į vasaros stovyklą Italijos Alpėse atvykęs su tėvais aplankyti brolio, Juozas Jasulaitis, 16 metų vaikinas, gyvenąs Vokietijoje, bevasarodamas ėmė prašytis sutvirtinamas. Direktoriaus prašomas, Aosto vyskupas Maturinas Blanchet mielai sutiko ir rugpiūčio 6 d. savo rezidencijoj Juozui suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Podis buvo Č. Dagilis, irgi su šeima atvykęs pavasaroti liet. jaunimo pašonėj. Po religinių apeigų vasarvietės patalpose buvo iškelta jauki šventiška puota, kurioj dalyvavo gimnazijos direktorius kun. St. Petraitis, podis su šeima, Vilčinskienė, Kurgonas ir kitų svečių. Sutvirtintajam ir atostogaujantis jaunimas nepašykštėjo sveikinimų, linkėjimų, dainų.

NAUJA CASTELNUOVO ĮSTAIGOS VADOVYBĖ

Pasibaigus kun. St. Petraičio šešerių metų kadencijai, Saleziečių Kongregacijos Vyresnieji Caselnuovo lietuvių įstaigos direktorium paskyrė kun. Praną Gavėną.

Naujasis direktorius, kuriam rugsėjo 8 d. suėjo 25 metai salezietiško gyvenimo, Castelnuovo jaunimo tarpe dirba nuo pat šios įstaigos įsikūrimo kaip katechetas, mokslo reikalų vedėjas, mokytojas, dvasios tėvas, SB redaktorius. Daug širdies jis čia yra įdėjęs ir nemažai sveikatos. Filosofijos - pedagogijos licenciatas, tremty atsikūrusiai mokyklai ruošė vadovėlius, kūrė „Jaunimo Bibliotekos" rinkinį, kurin spietė jaunimo literatūros rašytojus ir pats rašė. Jo yra „Jaunojo galiūno keliu", „Didysis reisas", „Mikas Magonas", „Saulės pirklys", „Mano maldos", „Melskitės broliai" ir kiti pedagoginiai veikalai. Romoj išėjęs žurnalizmo kursą, dar prieš tapdamas „Europos Žurnalistų Bendruomenės" nariu, įkūrė ir pirmasis redagavo Saleziečių žinių agentūrą AMS ir bendradarbiavo lietuviškoj, itališkoj, ispaniškoj ir prancūziškoj spaudoj. Pedagogijos studijozas, yra parašęs italų kalba kritišką studiją apie Saleziečių įstaigų nuostatus ir priklauso tarptautiniam Don Bosco raštų kritiško leidimo redakciniam kolektyvui.

T. P.

PASAULYJE

— Britai išrado ir paleido į rinką nuodus žiurkėms nuodyti, kurie nepavojingi žmonėms ir visiems kitiems gyviams.

— Vykdant Pirenėjų kalnuose manevrus, parašiutininkai prancūzai turėjo patys pasiieškoti maisto laukuose, ir užvalgęs grybų vienas mirė apsinuodijęs, o dar kiti 8 sunkiai serga.

— 8 dienas išbuvę medžiais pakrautuose vagonuose, 2 lenkų geležinkeliečiai pasiekė Austriją ir pasiprašė politinio prieglobsčio.

— Bostone, JAV, viešbutis, kuriame buvo apsistoję Beatles, turės būti atnaujintas, nes apie 150 mergaičių užpuolusios išnešiojo viską, ką tik tie Beatles dainininkai buvo naudoję ar palietę.

— Jaunuoliui, kuris gatvėje numetė tuščią plastikinį alaus butelį, teisėjas (Britanijoje) pasiūlė pasirinkti: arba sumokėti 10 svarų baudos, arba 5 kartus sekmadienio rytais eiti šluoti gatvių. Jaunuolis pareiškė, kad piniginė bauda yra per didelė, o sekmadienio rytą jis ilgai miegąs.

— 4 suaugusieji ir 11 vaikų iš Rytų Vokietijos pabėgo į Vakarų Berlyną mėsai gabenti skirtu sunkvežimiu - šaldytuvu (vienas vairavo, o kiti, piliulėmis apsvaiginti, gulėjo suslėpti po mėsa).

Lietuviai sportininkai į Olimpiadą

(E) Iš Lietuvos rugsėjo mėn. pradžioje gautomis žiniomis tikėta, kad į Tokio olimpiadą vyks boksininkas Ričardas Tamulis (buvęs dukart Europos bokso čempionu), „Žalgirio" irkluotojai su aštuonviete ir keli lengvaatlečiai. Tikimasi, kad į Tokio vyks ieties metikė Birutė Kalėdienė — paprastai ji geriausioje formoje būna rudenį. Prieš šešerius metus pasaulinį rekordą Kalėdienė buvo pasiekusi rudenį.

Žalgiriečiai laimėjo sovietų čempionatą

(E) Sovietų Sąjungos akademinio irklavimo pirmenybėse Chimkuose ties Maskva vėl laimėjo Vilniaus „Žalgirio" aštuonvietė ir ketvirtą kartą tapo Sovietų Sąjungos čempione. „Žalgirio" aštuonvietės irkluotojai vyks į Tokio olimpiadą, ir, jų nuomone, stipriausiu varžovu laikytini vokiečiai.

Siras Johnas Gielgudas apgailestauja negalėjęs dalyvauti Lietuvių Dienoje New Yorke

Pasaulinį garsą pasiekęs Britanijoje gyvenantis lietuvių kilmės teatro ir filmų aktorius Siras Johnas Gielgudas buvo kviestas dalyvauti Lietuvių Dienoje New Yorke rugpiūčio 23 d.

Tuo laiku jis vaidino MGM filmų studijoje Hollywoode. Jį laišku pasiekė Hollywoode gyvenantis Algirdas Gustaitis. Pastarasis iš Siro J. Gielgudo sekretorės gavo laišką, kuriame sakoma, kad aktorius buvo labai užimtas studijoje, o tą dieną turėjo išskristi atgal į D. Britaniją.

MAISTO SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

iš Anglijos eina be jokių suvaržymų. Čia Jums mielai patarnaus seniausioji Londono lietuvių įmonė: **Baltic Stores Ltd. 421 Hackney Rd., London, E.2. Tel. SHO 8734.**

M-1 mišrus daug kalorijų turįs 22 lbs maisto siuntinys tik 10 sv. su pasiuntimu ir muitu.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Great Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Leidžia Liet. Namų Akc. B-vė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS V-ba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22 šil., atskiras nr. 1 šil.; dolerio kraštuose--6 doleriai metams; Vokietijoje—DM 22.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.